

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00

F: 01 428 47 33

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

Številka: 007-227/2020/78 (141-05)

Ljubljana, 15. 7. 2021

EVA

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo delovne skupine o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 za leto 2020 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G, 65/14 in 55/17), v povezavi s 7. poglavjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (Uradni list RS, št. 43/19) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

SKLEP

1. Vlada Republike Slovenije je obravnavala Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 za leto 2020 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije nalaga ministrstvu, da nemudoma sprejmejo vse potrebne ukrepe in aktivnosti za izvedbo strategij oziroma programov, ki niso bili pravočasno realizirani.

Številka:

V Ljubljani, dne

mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. generalnega sekretarja

Prilogi:

- Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 za leto 2020

Prejmejo:

- vsa ministrstva
- Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
- Vrhovno državno tožilstvo RS

<ul style="list-style-type: none"> - Komisija za preprečevanje kriminalitete - Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede - Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo - Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije 		
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:		
/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
☐ mag. Lado Bradač, generalni direktor, Direktorat za policijo in druge varnostne naloge, ☐ mag. Zdravko Mele, namestnik generalnega direktorja, Direktorat za policijo in druge varnostne naloge		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
Pri pripravi dela ali celotnega gradiva niso sodelovali zunanji strokovnjaki.		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
☐ Aleš Hojs, minister za notranje zadeve		
5. Kratek povzetek gradiva:		
<p>Resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (ReNPPZK 19–23) (v nadaljnjem besedilu: Resolucija) je 20. 6. 2019 sprejel Državni zbor Republike Slovenije. Resolucija je bila objavljena v Uradnem listu RS, št. 43/19.</p> <p>V Resoluciji je v 7. poglavju določeno »spremljanje izvajanja resolucije«. Na podlagi določila Resolucije je Vlada Republike Slovenije na 48. redni seji dne 17. 10. 2019 sprejela sklep o ustanovitvi Medresorske delovne skupine za koordinacijo in nadzor nad izvajanjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023. Delovna skupina najmanj enkrat letno pripravi poročilo o izvajanju resolucije z vidika izvajanja strategij in programov. Resolucija določa, da Vlada Republike Slovenije najmanj enkrat letno obravnava poročilo delovne skupine o izvajanju resolucije glede izvajanja strategij in programov.</p> <p>V Resoluciji so določene strategije oziroma programi, ki se izvajajo v posameznem letu ali daljšem obdobju. Ministrstvo za notranje zadeve je na podlagi poročil resornih ministrstev in drugih subjektov, ki so nosilci posameznih ukrepov in aktivnosti, pripravilo celovito poročilo o izvajanju resolucije v 2020.</p> <p>Za realizacijo ciljev je bilo v letu 2020 načrtovanih 42 strategij oziroma programov, od tega jih je 33 stalne narave in se bodo aktivnosti nadaljevale tudi v 2021. Od načrtovanih 42 strategij oziroma programov v letu 2020 jih je bilo uresničenih 21 in delno uresničenih 19, dve strategiji pa sta ostali neuresničeni.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in 	NE

	mednarodnih organizacij					
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)						
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu						
		Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2		t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna						
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov						
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna						
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov						
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva						
II. Finančne posledice za državni proračun						
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:						
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)			Znesek za t + 1
SKUPAJ						
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:						
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)			Znesek za t + 1
SKUPAJ						
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:						
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1		
SKUPAJ						

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za leto 2020 nima finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Narava gradiva, glede na vsebino, ne predvideva sodelovanja javnosti.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Aleš Hojs minister	

Priloge:

- Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije
- Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 za leto 2020

PRILOGA:

Številka:

V Ljubljani, dne

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13- ZDU-1G, 65/14 in 55/17), v povezavi s 7. poglavjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (Uradni list RS, št. 43/19) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

SKLEP

1. Vlada Republike Slovenije je obravnavala Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 za leto 2020 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije nalaga ministrstvu, naj nemudoma sprejmejo vse potrebne ukrepe in aktivnosti za izvedbo strategij oziroma programov, ki niso bili pravočasno realizirani.

mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. generalnega sekretarja

Prilogi:

- Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 za leto 2020

Prejmejo:

- vsa ministrstva
- Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
- Vrhovno državno tožilstvo RS
- Komisija za preprečevanje kriminalitete
- Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

PRILOGA (jedro gradiva):

**Poročilo o izvajanju
Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in
zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023
za leto 2020**

KAZALO

UVOD.....	1
REALIZACIJA CILJEV, OPREDELJENIH PO PODROČJIH IZ ReNPPZK 19–23.....	2
Varnost v lokalnih skupnostih	3
Nasilje.....	4
Javno spodbujanje sovraštva in nestrpnosti – sovražni govor	15
Gospodarska kriminaliteta pri varovanju finančnih interesov v Republiki Sloveniji in EU	18
Korupcija in zaščita javnih sredstev	20
Ogrožanje javnega zdravja.....	23
Informacijska varnost	25
Ogroženost Republike Slovenije zaradi radikalizacije, ekstremnega nasilja in terorizma.....	30
Ogroženost Republike Slovenije zaradi hudih in organiziranih oblik kriminalitete.....	37

UVOD

Državni zbor Republike Slovenije je na seji 20. junija 2019 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (ReNPPZK 19–23), (v nadaljnjem besedilu: resolucija), ki je bila objavljena v Uradnem listu RS, št. 43/19.

Osrednji cilj resolucije je učinkovito oblikovati in izvajati politiko preprečevanja in zatiranja kriminalitete oziroma zagotavljanje takega družbenega okolja, ki bo dolgoročno vplivalo na zmanjšanje kriminalitete, zagotavljalo varnost, bivanje in delo v varnem okolju, ter na podlagi predlaganih ukrepov doseči tako družbeno stanje, da bi se ljudje počutili varne.

V resoluciji so opredeljeni cilji, ki jih želimo doseči, in konkretne strategije oziroma programi za uresničitev postavljenih ciljev.

Vlada Republike Slovenije je 17. 10. 2019 za spremljanje učinkovitosti izvajanja programov in strategij iz resolucije, koordiniranja dela nosilcev in sodelujočih pri pripravi in izvajanju strategij in programov ter za pripravo letnega poročila o uspešnosti izvajanja resolucije ustanovila Medresorsko delovno skupino za koordinacijo in nadzor nad izvajanjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina). V njej sodelujejo predstavniki ministrstev in drugih organov, ki med svojimi pristojnostmi in nalogami delujejo na področju preprečevanja in zatiranja kriminalitete.

V šestem poglavju resolucije so opredeljene strategije oziroma programi za uresničitev postavljenega cilja in nosilci, pristojni za uresničevanje načrtovanih dejavnosti. Nosilci strategij oziroma programov so poročali o izvajanju nalog v letu 2020. Delovna skupina, ki jo vodi predstavnik ministrstva za notranje zadeve, je pripravila poročilo za preteklo leto.

V resoluciji je določeno, da Vlada Republike Slovenije najmanj enkrat letno obravnava poročilo delovne skupine o izvajanju resolucije glede izvajanja strategij in programov ter ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije.

REALIZACIJA CILJEV, OPREDELJENIH PO PODROČJIH IZ ReNPPZK 19–23

V resoluciji je opredeljenih devet vsebinskih področji preprečevanja in zatiranja kriminalitete. Ta so:

- varnost v lokalnih skupnostih;
- nasilje;
- javno spodbujanje sovraštva in nestrpnosti – sovražni govor;
- gospodarska kriminaliteta pri varovanju finančnih interesov v Republiki Sloveniji in EU;
- korupcija in zaščita javnih sredstev;
- ogrožanje javnega zdravja;
- informacijska varnost;
- ogroženost Republike Slovenije zaradi radikalizacije, ekstremnega nasilja in terorizma;
- ogroženost Republike Slovenije zaradi hudih in organiziranih oblik kriminalitete.

Znotraj področij je skupno oblikovanih 45 posameznih strategij oziroma programov. Številne strategije in programi iz resolucije so se večinoma izvajali uspešno, nekateri kot redna dejavnost na področjih, ki so v pristojnosti posameznih ministrstev. Kljub prizadevanjem pristojnih za izvedbo programov so posamezni programi ostali nerealizirani, aktivnosti za njihovo izvedbo pa so bile prenesene v naslednje leto. V nadaljevanju je pripravljeno poročilo o izvajanju strategij oziroma programov, ki so bili v resoluciji predvideni za leto 2020, ter programi, katerih realizacija je bila predvidena v letu 2019 in niso bili realizirani oziroma je bila njihova realizacija predstavljena v leto 2020. Oštevilčenje posameznih programov je zaradi lažje preglednosti povzeto iz resolucije.

Za realizacijo ciljev je bilo v letu 2020 načrtovanih 42 strategij oziroma programov, od tega jih je 33 stalnih in se bodo njihove aktivnosti nadaljevale tudi v letu 2021. Od načrtovanih 42 strategij oziroma programov v letu 2020 jih je bilo uresničenih 21 in delno uresničenih 19, dva programa pa sta ostala neuresničena.

Varnost v lokalnih skupnostih

6.1.4.1 Varnost v lokalnih skupnostih

Ključne dejavnosti/ukrepi

Pobude policije lokalnim skupnostim za ustanovitev varnostnih svetov in proaktivno delovanje, učinkovito reševanje varnostnih problemov, sodelovanje z državljanji in predstavniki lokalne skupnosti pri preventivnih projektih, večja vidnost in okrepljena prisotnost policistov v lokalni skupnosti, usklajevanje občinskih programov varnosti z lokalno skupnostjo, izvajanje aktivnosti, določenih v protokolih o sodelovanju z občinskimi redarstvi, profesionalno opravljanje nalog in odnos do ljudi, načrtno in sistemsko usposabljanje policistov na tem področju.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- vodstva samoupravnih lokalnih skupnosti – župani in občinski sveti;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- državljanji in preostala civilna združenja z javnim interesom.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število vsebinsko kakovostnih in dobrih rešitev ter praks pri delu v skupnostih;
- število prenesenih dobrih praks v druge regionalne in lokalne enote policije;
- število pritožb zoper delo policistov;
- število preventivnih aktivnosti skupaj s predstavniki lokalne skupnosti in vsebina izvedenih nalog.

Opis realizacije: delno realizirano

V letu 2020 je policija izvedla 9.145 aktivnosti s področja policijskega dela v lokalni skupnosti in preventive. Skupaj s subjekti lokalne skupnosti je izvajala projekte na nacionalni ravni, kot so »Ne pozabite na varnost«, »Policist Leon svetuje« in »Varna pot v šolo in domov«. Zaradi ukrepov v boju zoper pandemijo COVID-19 so se aktivnosti v povezavi s preventivnimi aktivnostmi, ki se izvajajo v šolah in drugih vzgojno-varstvenih zavodih, zmanjšale oziroma prekinile.

V letu 2020 je bila dana pobuda, da se komandirji policijskih postaj sestanejo z župani in dogovorijo, ali so potrebne spremembe glede organiziranosti, sestave in načina delovanja varnostnih svetov. Tako so bili v januarju in februarju organizirani sestanki, in sicer z varnostnim svetom občine Tolmin, občine Tržič in občine Krško. Zaradi ukrepov v boju zoper pandemijo COVID-19 sestankov z drugimi občinami ni bilo. Aktivnosti v zvezi s tem so bile prenesene v leto 2021. V Sloveniji je 192 varnostnih svetov. V zadnjih nekaj letih ni bilo ustanovljenih novih. Stopnja njihove aktivnosti je zelo različna, vendar pa se le redki redno sestajajo. Župani posamezne težave raje rešujejo individualno, na sestanku s komandirjem policijske postaje. Kljub temu pa bi župani zadržali tako obliko povezovanja in niso za ukinjanje varnostnih svetov.

V okviru povezovanja s subjekti lokalne skupnosti je bila v letu 2020 organizirana tudi okrogla miza o policijskem delu v skupnosti v okviru Dnevov varstvoslovja.

Zelo pomembna oblika dela policije je tudi Mobilna policijska postaja, ki prispeva k večji vidnosti policijskega dela, lažji dostopnosti do policijskih storitev in pristnejšemu stiku z občani. Trenutno ima policija na voljo dve vozili, ki zaradi epidemije nista bili razporejeni po predvidenem razporedu za leto 2020, ampak glede na potrebe, ki so jih imele policijske postaje v zvezi z epidemijo in migrantsko problematiko. Uporabljali so ju v različne namene, zlasti pa za aktivnosti, povezane s COVID-19, pri izvajanju kontrole potnikov na kontrolnih točkah zaradi ugotovitve kršitev Odlokov Vlade RS in Zakona o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP,

142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21 in 88/21 – odl. US). Prav tako tudi za kontrolo potnikov na mejnih prehodih. Z uporabo Mobilne policijske postaje so po poročanju policijskih uprav povečali učinkovitost dela na mejnih prehodih in nadzor nad skupinami potnikov ter skrajšali čas postopkov. V okviru preventivnega dela je potekalo tudi svetovanje in zagotavljanje dodatnih informacij. Tako so potnikom svetovali in jih seznanjali s spremembami odloka Vlade RS (glede COVID-19). Potnikom so zagotavljali tudi vse druge informacije, povezane z varnim zadrževanjem na območjih mejnih prehodov.

6.1.4.2 Analiza uspešnosti izvajanja 35. člena o organiziranosti in delu v policiji

Ključne dejavnosti/ukrepi

35. člen Zakona o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17, 36/19 in 66/19 – ZDZ) določa, da policijske uprave in območne policijske postaje znotraj svojih pristojnosti sodelujejo z organi samoupravnih lokalnih skupnosti na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v samoupravni lokalni skupnosti. V anketi bodo tudi vprašani o njihovih predlogih za izboljšanje sodelovanja.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- vodstva samoupravnih lokalnih skupnosti – župani in občinski sveti;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- izdelana analiza.

Opis realizacije: nerealizirano

Analiza uspešnosti izvajanja 35. člena Zakona o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17, 36/19 in 66/19 – ZDZ) je predvidena v okviru raziskovalnega projekta »Varnost v lokalnih skupnostih«, ki poteka v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2024. Analiza še ni bila opravljena, saj je za izvedbo te potrebna anketa javnega mnenja. Ta se bo v letu 2021 izvajala skupaj s Fakulteto za varnostne vede. Pripravljen je že vprašalnik.

Nasilje

6.2.4.1 V programih vrtcev in šol je treba izvajati vsebine, povezane s prepoznavanjem in preprečevanjem nasilja

Ključne dejavnosti/ukrepi

Vsebine za ozaveščanje otrok in mladih o problematiki nasilja bodo povečale občutljivost glede vprašanja temeljnih človekovih pravic posameznika. Pri tem je treba urediti tudi izmenjavo dobrih praks med vrtci in šolami ter izkoristiti različne možnosti, ki jih vzgojno-izobraževalni programi ponujajo za izvajanje vsebin/programov, ki prispevajo k prepoznavanju in preprečevanju vseh oblik nasilja.

Nosilec:

- **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- centri za socialno delo;
- Ministrstvo za zdravje.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število letnih aktivnosti, povezanih s prepoznavanjem in preprečevanjem nasilja.

Opis realizacije: realizirano

Gre za stalno nalogo, ki je podrobneje zajeta v nadaljevanju pod opisom realizacije programa pod zaporedno številko 6.2.4.2, ker se smiselno povezuje z aktivnostmi ozaveščanja.

6.2.4.2 Nadaljevanje aktivnosti za ozaveščanje ali preventivo pri prepoznavi in ukrepanju ob zaznavi nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih (VIZ) med ravnatelji, strokovnimi delavci, predstavniki sindikalnih združenj in starševskih aktivih v teh zavodih

Ključne dejavnosti/ukrepi

Izvajanje postopkov in aktivnosti, predvidenih v Pravilniku o obravnavanju nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode ter v Navodilih za obravnavo medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

Nosilec:

- **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.**

Sodelujoči:

- centri za socialno delo;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za zdravje.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število in vrsta aktivnosti.

Opis realizacije: realizirano

Aktivnosti ozaveščanja so bile zaradi razglasitve epidemije COVID-19 in izrednih razmer prilagojene s poudarkom na okoliščinah, povezanih s spletnim okoljem.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport skrbi za razvoj kakovostnega in vsevkjučujočega izobraževalnega sistema. Osnovna zaveza slovenskega vzgojno-izobraževalnega sistema temelji na dejstvu, da je skladno s slovensko zakonodajo za vse otroke, učence in dijake ter tudi za zaposlene zagotovljeno varno in spodbudno učno okolje. Zagotavljati varno in spodbudno učno okolje je eden od ključnih ciljev vzgoje in izobraževanja, ki se tesno povezuje s ciljem doseganja visokih ravni znanja in spretnosti. Šola je za učence in dijake tudi socializacijski prostor, zato je v njem pomembno izpostaviti in spodbujati razvoj socialnih veščin, strpnosti, spoštovanja drugačnosti za omogočanje razvoja in doseganje čim višje ravni ustvarjalnosti. Razmere, nastale v obdobju, zaznamovanem s COVID-19, so botrovale določenim razvojnim usmeritvam ter potrebnim ukrepom na področju vzgoje in izobraževanja. Omenjeno obdobje je razgalilo precej vidikov, ki v slovenskem izobraževalnem prostoru lahko pomenijo primere dobrih praks, hkrati pa možne elemente izboljšav.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo je v letu 2020 vpeljeval model varnega in spodbudnega učnega okolja in preprečevanja nasilja s poudarkom na prenosu prek predmetnih svetovalcev na učitelje (predmetna raven oziroma pouk), prek predstojnic na ravnatelje (šolska raven) in podporo šolskim timom s strani OE z uporabo podpornih gradiv, modela in programa usposabljanja. Naloga je del širše strategije Zavoda Republike Slovenije za šolstvo za zagotavljanje pogojev za vključujočo šolo. Gre za nadgraditev nalog, v preteklih štirih letih že vodenih na to temo, pilotiranih in uspešno preizkušenih na vzorcu VIZ, v katerih se spodbujajo nadaljnje aktivnosti v okviru srečevanj podpornih mrež. Vse dejavnosti potekajo v skladu z načrtom, okrepljena je dejavnost sodelovanja s šolami, za katero je nastal webinarjski paket usposabljanja, ki se lahko uporabi kot vzvod za podpiranje šolskih timov, skupaj z vmesno podporo na območnih enotah. Ob koncu leta so vse dejavnosti zaključili v predvidenih okvirih in jih razširili na 60 šol.

6.2.4.3 Krepitev kompetenc strokovnih delavcev

Ključne dejavnosti/ukrepi

Nadaljevati izvajanje programov za nadaljnje strokovno usposabljanje strokovnih delavcev in vseh zaposlenih za razpoznavanje in obvladovanje različnih oblik nasilja v vrtcu in šoli, vključno z znanji o enakosti med ženskami in moškimi.

Nosilec:

- **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.**

Sodelujoči:

- prijavitelji, ki izpolnjujejo pogoje, skladne s Pravilnikom o izboru in sofinanciranju programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število vključenih strokovnih delavcev;
- število programov.

Opis realizacije: realizirano

Naloga je bila realizirana, programi so bili ocenjeni kot kakovostni. Na devetstopenjski lestvici so bili na področju vsebine, organizacije in uporabnosti programa ocenjeni z oceno, višjo od 8,3.

6.2.4.4 Oblikovanje predloga mreže institucij za podporo šolam

Ključne dejavnosti/ukrepi

Izdelati je treba predlog mreže različnih specializiranih institucij, katerih strokovno znanje je nujno za uspešno delo v šolah (svetovalni centri za mladostnike, centri za socialno delo, zdravstvene ustanove ipd.), opredeliti načine in oblike sodelovanja (protokol) ter zagotoviti ustrezna sredstva za izvajanje dogovorjenih nalog.

Nosilec:

- **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Svetovalni center;
- centri za socialno delo.

Rok za izvedbo:

- 2020.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- razvit predlog mreže institucij za podporo vzgojno-izobraževalnim zavodom.

Opis realizacije: delno realizirano

Gre za razvojno nalogo, ki je podrobneje zajeta v nadaljevanju pod opisom realizacije programa z zaporedno številko 6.2.4.2, saj se smiselno povezuje z aktivnostmi ozaveščanja. Naloga je del širše strategije Zavoda Republike Slovenije za šolstvo za zagotavljanje pogojev za vključujočo šolo. Je nadgraditev nalog, v preteklih letih že vodenih na to temo, pilotiranih in uspešno preizkušenih na vzorcu vzgojno-izobraževalnih zavodov, v katerih spodbujajo nadaljnje aktivnosti v okviru srečevanj podpornih mrež.

6.2.4.5 Priprava podpornih gradiv za dvig socialnih kompetenc

Ključne dejavnosti/ukrepi

Zagotavljati je treba strokovna gradiva za učitelje in otroke za izvajanje vsebin/programov, ki prispevajo h krepitvi socialnih kompetenc ter prepoznavanju in obvladovanju nasilja, vključno z znanji o enakosti med ženskami in moškimi.

Nosilec:

- **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za zdravje.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- priprava kakovostnih in dostopnih gradiv za učitelje in otroke.

Opis realizacije: realizirano

Realizacija je podrobneje opisana pod opisom realizacije programa pod zaporedno številko 6.7.4.2.

6.2.4.6 Zmanjšanje tvegane in škodljive rabe alkohola ter števila uporabnikov vseh prepovedanih drog

Ključne dejavnosti/ukrepi

Vsebine za ozaveščanje o posledicah rabe alkohola oziroma prepovedanih drog in novih psihoaktivnih snovi ter o povezavi med rabo alkohola oziroma prepovedanih drog in novih psihoaktivnih snovi ter nasiljem. Aktivnosti bodo usmerjene v izvajanje programov znotraj mreže socialnovarstvenih programov, namenjenih zmanjšanju tvegane in škodljive rabe alkohola, ter v ozaveščanje javnosti o škodljivosti pitja alkohola oziroma uporabe prepovedanih drog in novih psihoaktivnih snovi. Usmerjene bodo tudi v izvajanje socialnovarstvenih programov za zmanjševanje rabe vseh prepovedanih drog in novih psihoaktivnih snovi ter vključevanje tem o zasvojenosti v izobraževanja za strokovne delavce, ki se ukvarjajo z nasiljem v družini.

Nosileca:

- **Ministrstvo za zdravje;**
- **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Univerza v Ljubljani;
- Univerza v Mariboru;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število preventivnih programov, programov zdravljenja, socialne rehabilitacije in reintegracije v družbo;
- število uporabnikov, vključenih v programe zdravstvenih ustanov, in uporabnikov, vključenih v socialno rehabilitacijo (prepovedane droge, alkohol ipd.);
- število izvedenih izobraževanj in posvetov.

Opis realizacije: realizirano

Ministrstvo za zdravje

V okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 je Ministrstvu za zdravje uspelo zagotoviti približno 6 milijonov evrov evropskih sredstev za projekt SOPA »Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola«¹. Projekt SOPA povezuje zdravstvene in socialne institucije ter nevladne organizacije v mrežo, ki naslavlja problematiko alkohola na individualni ravni in na ravni skupnosti. Program, ki ga vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ), vključuje različne kratke ukrepe za tiste, ki tvegano in škodljivo pijejo. Gre za nadgradnjo obstoječih programov v zdravstvu ter ozaveščanje in usposabljanje delavcev iz zdravstvenega in socialnega sektorja, nevladnih organizacij in lokalne skupnosti za učinkovito odkrivanje in izvedbo kratkih ukrepov pri osebah, ki prekomerno pijejo, in pri njihovih družinah. Pomemben del programa je

¹ www.sopa.si.

tudi ozaveščanje in usposabljanje za odgovorno poročanje o alkoholu v množičnih medijih in ozaveščanje splošne javnosti o alkoholni problematiki.

V okviru večletnega (2019–2022) javnega razpisa s področja javnega zdravja Ministrstvo za zdravje sofinancira programe zmanjševanja tvegane in škodljive rabe alkohola. Programe izvajajo nevladne organizacije v sodelovanju s strokovnimi institucijami v lokalnih okoljih ter vključujejo preventivne aktivnosti in tudi programe pomoči. Usmerjeni so k povezovanju različnih pomembnih akterjev na področju alkoholne politike in prispevajo k zmanjšanju tveganega in škodljivega pitja alkohola. V letu 2020 je Ministrstvo za zdravje v okviru omenjenega javnega razpisa za programe, ki poleg alkoholne vključujejo tudi tobačno problematiko, namenilo približno 840.000 evrov.

V letu 2020 se je zaključilo izvajanje Resolucije o nacionalnem programu na področju prepovedanih drog (Uradni list RS, št. 25/14), ki je pokrivala obdobje 2014–2020. Krovni cilj Nacionalnega programa Slovenije na področju drog za obdobje 2014–2020 je bil zmanjšati in omejiti škodo, ki jo za posameznika, družino in družbo predstavlja raba prepovedanih drog. Konec leta 2020 se je iztekel tudi zadnji od treh akcijskih načrtov, ki je zajemal leti 2019 in 2020.

Večina delovanja na področju prepovedanih drog je v Sloveniji financirana iz državnega proračuna in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Finančna sredstva se pridobivajo tudi iz različnih fundacij, poleg tega pa jih prispevajo še slovenske občine, ki izvajalcem pomagajo pridobiti tudi ustrezne prostore za izvajanje programov. Ministrstvo za zdravje je za reševanje problematike drog v letu 2020 namenilo 1.351.196,72 evra.

Slovenija je na splošno razmeroma dobro pokrita s programi za zmanjševanje škode, vendar je še vedno nekaj temnih točk na regionalni pokritosti. Zlasti severovzhodni del Slovenije je z izjemo mobilnih enot slabo vključen v programe zmanjševanja škode. V Sloveniji se izvaja deset programov za zmanjšanje škode z uvedenimi storitvami za izmenjavo sterilnih kompletov za injiciranje. Šest programov je opravilo terensko delo, od tega jih je bilo pet opremljenih z mobilno enoto. V osmih programih je bilo skupaj deset dnevnih centrov. Nekateri dnevni centri v nekaterih regijah delujejo na več lokacijah. Ti programi so vključevali več kot 2.000 oseb.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

V okviru socialnovarstvenih programov, namenjenim zmanjševanju tveganega in škodljivega pitja alkohola, je bilo v letu 2020 sofinanciranih šest programov. In sicer štiri mreže programov svetovalnic in skupin za samopomoč, en program zmanjševanja škodljivih posledic alkohola med mladimi in en nastanitveni program socialne rehabilitacije oseb s težavami zaradi zasvojenosti z alkoholom. Za omenjene programe je bilo v letu 2020 namenjenih dobrih 600.000,00 evra. V programe je bilo v letu 2020 vključenih okoli 9.900 uporabnikov.

V okviru vseh socialnovarstvenih programov, namenjenim zasvojenosti, je ministrstvo sofinanciralo 35 programov v višini okoli 4.200.000,00 evra. V programe je bilo v letu 2020 vključenih okoli 28.000 uporabnikov.

6.2.4.7 Krepitev univerzalnih, selektivnih, indiciranih in okoljskih preventivnih dejavnosti za preprečevanje uporabe drog in zmanjševanje z njo povezane kriminalitete

Ključne dejavnosti/ukrepi

Preventivna dejavnost mora biti usmerjena univerzalno na celotno populacijo in selektivno na ranljive skupine, katerih pripadniki bi lahko zaradi različnih dejavnikov tveganja začeli zlorabljati droge. Z osredotočanjem intervencij na ogrožene skupine in posameznike s ciljem zadovoljevati njihove konkretne potrebe se poveča verjetnost, da bo intervencija uspešna. Indicirana preventiva je usmerjena na posameznike, pri katerih je zaznano povečano tveganje za razvoj zasvojenosti v poznejšem življenju. Namena indicirane preventive sta zgodnja prepoznavna in ciljna obravnava posameznikov. Preventivni programi potekajo na lokalni in državni ravni.

Nosilec:

Ministrstvo za zdravje.

Sodelujoči:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke;
- nevladne organizacije;
- samoupravne lokalne skupnosti.

Rok za izvedbo:

- stalna dejavnost.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število preventivnih programov za preprečevanje uporabe prepovedanih drog in novih psihoaktivnih snovi ter zasvojenosti z njimi za različne ciljne skupine, še zlasti v šolah in drugih okoljih;
- zagotavljanje sprotne in dosledne obveščanja o pojavu novih psihoaktivnih snovi.

Opis realizacije: realizirano

Leta 2019 je NIJZ vzpostavil program »To sem jaz«. Program je usmerjen v krepitev duševnega zdravja in psihične odpornosti mladih. V letu 2020 je program izvajalo več kot 100 pedagoških delavcev na približno 80 osnovnih in srednjih šolah. Nacionalni program za duševno zdravje 2018–2028 se uvršča med preverjene prakse, predvidene za postopno sistemsko uvajanje v šolski prostor in vzgojno-izobraževalni kurikulum.

V letu 2019 je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sofinanciralo dva zavoda, ki izvajata trening starševstva v okviru programa Neverjetna leta. V izvedene treninge je bilo vključenih 57 otrok, dva mladostnika in 48 staršev.

Zavod Utrip je spomladi 2020 zaključil neuradni slovenski prevod druge posodobljene izdaje mednarodnih preventivnih standardov UNODC²/WHO³ na področju uporabe snovi ter objavil slovenski prevod smernic in priporočil glede izvajanja minimalnih standardov kakovosti na področju drog, zlasti v nevladnih organizacijah.

NIJZ je izdal publikacijo »Merila za vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja z namenom prepoznavanja in izbire dobrih praks«. Gre za smernice za snovanje, načrtovanje, oblikovanje, izvajanje in vrednotenje različnih intervencij. Trenutno poteka pilotno vrednotenje dveh intervencij s področja alkohola.

Aprila 2020 v času epidemije virusa SARS-CoV-2 je koalicija nevladnih organizacij s področja javnega zdravja dala pobudo za prepoved spletne prodaje in dostave alkoholnih pijač na dom za čas epidemije. Pobudo sta podprla NIJZ in Ministrstvo za zdravje.

Ministrstvo za zdravje v okviru večletnega (2019–2022) javnega razpisa s področja javnega zdravja sofinancira deset programov nevladnih organizacij, ki delujejo na vseh treh stopnjah preventivnega delovanja na področju prepovedanih drog.

6.2.4.8 Učinkovito medinstitucionalno sodelovanje, izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev

Ključne dejavnosti/ukrepi

Z učinkovitim medinstitucionalnim sodelovanjem in ozaveščenimi, strokovno usposobljenimi svetovalci, ki pridejo v stik z žrtvijo ali povzročitelji nasilja, bodo ukrepi za preprečevanje nasilja in s tem kaznivih dejanj oziroma kaznivih ravnanj učinkovitejši in medinstitucionalno usklajeni. Usklajenost se dosega na več načinov, in sicer s skupnimi, medinstitucionalnimi izobraževanji in strokovnimi posveti, s pripravo skupnih smernic in protokolov za delovanje, pripravo skupnih strateških dokumentov ter razvijanjem medresorskih projektov in programov. Usposabljanja morajo biti kontinuirana, periodična, tako da se vanje vključuje kar največ različnih institucij, vključujoč zaposlene v policiji, pravosodju, osebje v zaporih in novoustanovljenih probacijskih službah, zaposlene v

² Urad ZN za droge in kriminal.

³ Svetovna zdravstvena organizacija.

zdravstvenem, socialnem in izobraževalnem sektorju itd. Vzpostaviti bi bilo treba sistematično, načrtno in stalno medinstitucionalno sodelovanje ter sodelovanje institucij z nevladnimi organizacijami.

Nosilec:

- **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število o tem izvedenih izobraževanj in posvetov.

Opis realizacije: *realizirano*

V sodelovanju s Socialno zbornico Slovenije je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti organiziralo 17 izobraževanj, namenjenih zaposlenim na področju socialnega varstva, med katerimi so tudi izobraževanja s področja preprečevanja nasilja v družini, delo z žrtvami kaznivih dejanj, področje dela z družino, izobraževanje zaposlenih na področju socialnovarstvenih programov itd.

V okviru medinstitucionalnega sodelovanja je medresorska delovna skupina za spremljanje izvajanja Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima v letu 2020 sodelovala pri pripravi poročila in obisku delegacije GREVIO⁴.

6.2.4.9 Priprava nove resolucije o nacionalnem programu za preprečevanje nasilja v družini in nasilja nad ženskami

Ključne dejavnosti/ukrepi

Znotraj medresorske delovne skupine za pripravo resolucije o preprečevanju nasilja v družini se bo uskladi predlog nove resolucije o nacionalnem programu za preprečevanje nasilja v družini in nasilja nad ženskami. V njej bodo zajeta naslednja poglavja: ocena stanja in opredelitev ključnih problemov pri preprečevanju nasilja v družini in nasilja nad ženskami; temeljni cilji, usmeritve in naloge pri preprečevanju nasilja v družini in nasilja nad ženskami v obdobju, ki ga obsega resolucija; nosilci akcijskih načrtov za izvajanje usmeritev in nalog iz nacionalnega programa na posameznih področjih; preventivne dejavnosti; podatki, ki se bodo znotraj dejavnosti državne statistike zbirali, obdelovali, povezovali, shranjevali, analizirali in izkazovali; usmeritve za obvezno in redno sistematično izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev vseh organov in organizacij; zagotavljanje finančnih in drugih sredstev tudi za delovanje nevladnih organizacij pri preprečevanju nasilja; usmeritve za delo z otroki, žrtvami spolne zlorabe; delo s povzročitelji nasilja.

Nosilec:

- **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za pravosodje;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

⁴ Skupina strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini.

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- sprejetje resolucije;
- število realiziranih nalog v resoluciji.

Opis realizacije: nerealizirano

Resolucija o nacionalnem programu za preprečevanje nasilja v družini in nasilja nad ženskami v letu 2020 še ni bila sprejeta. Razlogi so številčni, povezani z menjavo vlade, predvsem pa z okoliščinami in izzivi reševanja posledic epidemije COVID-19. Aktivnosti priprave nove resolucije se bodo nadaljevale v letu 2021.

6.2.4.10 Programi psihosocialne pomoči žrtvam nasilja v družini ter specializiranje krizne namestitve in mreže

Ključne dejavnosti/ukrepi

Aktivnosti bodo usmerjene v mrežo socialnovarstvenih programov, ki žrtvam nasilja dajejo psihosocialno podporo. Pristojno ministrstvo mora še naprej zagotavljati kapacitete za žrtve nasilja v družini znotraj kriznih namestitev in mrežo prilagoditi uporabnikom iz ranljivih družbenih skupin, kot so gibalno ovirani, starejši, osebe s posebnimi potrebami idr. Z mrežo socialnovarstvenih programov je treba zagotavljati delovanje podpornih programov za žrtve nasilja po odhodu iz kriznih namestitev, varnih hiš in materinskih domov. Posebno skrb je treba nameniti tudi ukrepom zmanjšanja nasilja nad starejšimi, zlasti nad osebami z demenco, in sicer z zagotavljanjem mreže podpornih programov, ki so v pomoč starejšim in njihovim svojcem pri prepoznavanju nasilja nad starejšimi. Poskrbeti je treba tudi za programe, ki ponujajo pomoč in svetovanje ter zagotavljanje možnosti kriznih namestitev za žrtve nasilja, ki so gibalno ovirane, in za starejše osebe. Prav tako je treba enotno sistemsko urediti področje dolgotrajne oskrbe, v okviru katere bo mogoče upravičencem zagotoviti dostop do integrirane storitve v skupnosti, s poudarkom na krepitvi samostojnosti upravičenca in z nadzorom nad ustrezno oskrbljenostjo.

Nosilca:

- **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;**
- **Ministrstvo za zdravje.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- sprejetje zakona o dolgotrajni oskrbi in obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo ter vzpostavitev sistema nadzora nad oskrbljenostjo uporabnikov do leta 2020;
- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število specializiranih namestitev;
- število sofinanciranih programov;
- sprejetje zakona o dolgotrajni oskrbi in obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo;
- vzpostavitev sistema nadzora nad ustrezno oskrbljenostjo oseb, vključenih v dolgotrajno oskrbo (v formalni in neformalni oskrbi).

Opis realizacije: realizirano

V letu 2020 je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sofinanciralo 35 socialnovarstvenih programov, namenjenih preprečevanju nasilja, in sicer:

- 21 nastanitvenih programov, od tega 8 materinskih domov (s kapaciteto okoli 180 ležišč) in 13 varnih hiš (s kapaciteto okoli 270 ležišč).
- 12 svetovalnic, med katerimi je 1 podprogram namenjen treningu socialnih veščin za povzročitelje nasilja, 1 program preventivi pred nasiljem nad starejšimi in 1 program telefonskemu svetovanju.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je v programe za preprečevanje nasilja v letu 2020 financiralo skupaj 3.342.550,00 evra. Vključenih je bilo okoli 15.000 uporabnikov. V socialnovarstvene programe se lahko vključijo vse žrtve nasilja ne glede na svojo oviro, starost, status oziroma posebne potrebe, vendar pa se primernost posameznega programa presoja od primera do primera.

6.2.4.11 Strategija dela s povzročiteljem nasilja

Ključne dejavnosti/ukrepi

Širiti je treba mrežo programov za delo s povzročitelji nasilja, predvsem nasilja v družini, in spodbujati vključevanje povzročiteljev v programe, kot je trening socialnih veščin, in individualno svetovanje. Zagotavljati je treba pomoč za otroke, ki so nasilni do staršev, in posebno pozornost namenjati varstvu starejših.

Nosilec:

- **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- centri za socialno delo;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za zdravje;
- vzgojno-izobraževalni zavodi;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število vključenih v programe, namenjene povzročiteljem nasilja.

Opis realizacije: realizirano

V letu 2020 je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sofinanciralo dva podprograma, namenjena povzročiteljem nasilja, in sicer individualno delo z ljudmi, ki povzročajo nasilje, in trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje. V programa je bilo vključenih 766 oseb.

6.2.4.12 Vzpostavitev ustreznih mehanizmov prepoznavanja simbolov in simbolnih ravnanj, ki spodbujajo nasilje na športnih prireditvah

Ključne dejavnosti/ukrepi

V okviru različnih javnih zbiranja, predvsem pa na športnih prireditvah, se pojavljajo simboli, s katerimi se posredno in neposredno spodbujajo različne oblike nasilja, prav tako pa se spodbuja nestrpnost do drugačnih. Zaradi tega je treba vzpostaviti sistem prepoznavanja simbolov in simbolnih ravnanj, ki spodbujajo nasilje.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za kulturo;
- Olimpijski komite Slovenije in panožne zveze;
- Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- zmanjšanje prekrškov in kaznivih dejanj na športnih prireditvah;
- zmanjšanje sankcij disciplinskih sodnikov panožnih zvez.

Opis realizacije: delno realizirano

V programu usposabljanja policistov spoterjev (delo z navijači) je tematika prepoznavanja simbolike in simbolnih ravnanj široko pokrita ter je tudi del preizkusa znanja (usposabljanje policistov spoterjev za opravljanje »spoterskih« nalog).

Na Intranetu policije je v razdelku »Terorizem in radikalizacija« policistom dostopno gradivo na temo prepoznavanja rabe simbolov in simbolnih ravnanj, tudi na športnih prireditvah (različni priročniki v slovenskem in angleškem jeziku).

Od razglasitve epidemije nalezljive bolezni COVID-19, ki jo povzroča novi koronavirus SARS-CoV-2, v marcu 2020 sta bila med ukrepi proti širjenju okužb s to boleznijo tudi omejitve oziroma prepoved izvedbe športnih prireditev (splošno) in omejitve, ki omogoča njihovo izvedbo brez gledalcev (»za zaprtimi vrati«). Posledica je bila zmanjšana aktivnost navijačev in organiziranih navijaških skupin (v nadaljnjem besedilu: ONS), ki navadno predstavljajo povečano tveganje za tovrstna odklonska ravnanja.

Zaradi neudeležbe navijačev oziroma ONS na športnih prireditvah v tem primeru (ukrep prepovedi tekem z gledalci – omejitve širjenja COVID-19) statistika ni zanesljiv kazalnik in zato ni vsebovana.

6.2.4.13 Z ustreznimi programi prepoznavanje oblik medvrstniškega nasilja in izvedba ukrepov za preprečitev tega

Ključne dejavnosti/ukrepi

V policiji zaznavajo različne oblike nasilja, ki se dogajajo predvsem med mladoletniki in mladostniki, in sicer večinoma v okolici šol ali na njihovih poteh ter javnih površinah. Zaradi tega je treba vzpostaviti sistem prepoznavanja prvih znakov medvrstniškega nasilja.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- zmanjšanje števila prekrškov in kaznivih dejanj v šolskih okoliših.

Opis realizacije: delno realizirano

Policija si za spremljanje medvrstniškega nasilja pomaga z uradnimi evidencami kaznivih dejanj z elementi nasilja (lahka telesna poškodba po 122. členu Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – UPB, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20 in 91/20; v nadaljnjem besedilu: KZ-1), huda telesna poškodba po 123. členu KZ-1, nasilništvo po 296. členu KZ-1 in povzročitev splošne nevarnosti po 314. členu KZ-1), kjer je bila zoper vsaj enega mladoletnika podana kazenska ovadba, oškodovanec pa je bil mladoletnik ali otrok, ne glede na kraj storitve kaznivega dejanja.

Podrobne statistike policija ne more spremljati, saj otroci pod 14. letom še niso kazensko odgovorni, zato zoper njih ne podaja kazenskih ovadb.

Zaradi razglasitve epidemije nalezljive bolezni COVID-19 v marcu 2020 je bil eden izmed ukrepov za preprečevanje širjenja okužb s to boleznijo tudi izvajanje šolanja na daljavo za osnovne in srednje

šole. Zaradi tega razloga se je v letu 2020 zmanjšalo število zaznanih primerov medvrstniškega nasilja.

Policija je v letu 2020 v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport zaključila projekt medvrstniškega nasilja »Preprečevanje ustrahovanja in zmanjšanje nasilja med mladoletnimi osebami v Sloveniji - Skupaj+«. Projekt se je izvajal pod stalnim nadzorom Evropske komisije in njihovih strokovnikov iz Službe za podporo strukturnim reformam. Projekt je koordinirala raziskovalna skupina IASED (Interpersonal Aggression and Socio-Emotional Development), ki deluje znotraj fundacije FIUS (Foundation of Investigation of University of Seville) na Univerzi iz Seville (Španija). Kot rezultat projekta je nastalo obsežno gradivo, ki se lahko uporablja za namene usposabljanj v policiji in izobraževalnih institucijah.

Gradivo, ki je nastalo v okviru projekta, je policija na kratko poimenovala Skupaj+ (s polnim naslovom: »Preprečevanje ustrahovanja in zmanjšanja nasilja med mladoletnimi osebami v Sloveniji«). Gradivo je objavljeno na intranetni strani Policijske akademije⁵ in je namenjeno članom delovne skupine za obravnavo medvrstniškega nasilja, vsem, ki se v okviru preventivne dejavnosti ukvarjajo s tem področjem dela, in vsem drugim, ki se dnevno srečujejo s tovrstno problematiko pri svojem delu.

V naslednjih letih bodo k sodelovanju na področju vzpostavitve sistema prepoznavanja prvih znakov medvrstniškega nasilja povabljeni še Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije.

6.2.4.14 Učinkovita obravnava spolnega izkoriščanja otrok

Ključne dejavnosti/ukrepi

Identifikacija otrok na gradivih njihovega spolnega izkoriščanja, izmenjava informacij s tujimi varnostnimi organi, Interpolom in Europolom ter usposabljanje kriminalistov.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Vrhovno državno tožilstvo;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za zdravje.
- Rok za izvedbo:
- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost mladoletnih oseb (otrok) in delež preiskanih kaznivih dejanj;
- število identificiranih mladoletnih oseb (otrok) na gradivih njihovega spolnega izkoriščanja (število oškodovanih mladoletnih oseb po 176. členu KZ-1);
- število mednarodnih in nacionalnih kriminalističnih preiskav;
- število usposabljanj in število usposobljenih preiskovalcev.

Opis realizacije: delno realizirano

Število obravnavanih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in delež preiskanih kaznivih dejanj v letu 2020:

- spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let, po 173. členu KZ-1 – obravnavanih 100 kaznivih dejanj, 98 preiskanih (98-odstotni delež preiskanih kaznivih dejanj);
- prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva po 176. členu KZ-1, obravnavanih 150 kaznivih dejanj, 123 (82-odstotni delež preiskanih kaznivih dejanj).

⁵ <http://intra.policija.si/index.php/programi-izpopolnjevanja-pa/20519-medvrstnisko-nasilje>.

Na podlagi preiskave gradiv spolnega izkoriščanja je bilo identificiranih 18 otrok.

Izvedeni sta bili 2 mednarodni kriminalistični preiskavi in 1 nacionalna. Usposabljanja zaradi COVID-19 v letu 2020 niso bila izvedena.

Javno spodbujanje sovraštva in nestrpnosti – sovražni govor

6.3.4.1 Oblikovanje programov za zmanjševanje javnega spodbujanja sovraštva in nestrpnosti

Ključne dejavnosti/ukrepi

Pripraviti je treba programe in akcijske načrte za zmanjševanje vseh oblik sovražnega govora oziroma javnega spodbujanja sovraštva in nestrpnosti. Za to je treba predvsem podpirati izobraževalne, promocijske in druge preventivne dejavnosti glede sovražnega govora, začeti javne razprave o tej problematiki ter izvajati akcije ozaveščanja javnosti o sovražnem in diskriminatornem javnem diskurzu. Treba je spodbujati sprejetje kodeksov etičnega ravnanja in vzpostavitve mehanizmov samoregulacije ter zagotoviti večje povezovanje in sodelovanje med vsemi pristojnimi in relevantnimi deležniki na področju sovražnega govora, tako državnih organov in institucij kot tudi nevladnega sektorja, civilnih iniciativ, interesnih združenj, izobraževalnega, znanstvenega in raziskovalnega sektorja ter ponudnikov interneta in medijev. Nadaljevati je treba proučevanje predpisov o odkrivanju, preprečevanju, preiskovanju ter opredelitvi kaznivih dejanj in prekrškov z obeležjem sovražnosti, in to z namenom priprave morebitnih ustrežnejših zakonskih rešitev.

Nosilec:

- **Ministrstvo za kulturo.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za javno upravo;
- Vrhovno državno tožilstvo;
- Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- Varuh človekovih pravic.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število izvedenih izobraževalnih, promocijskih in drugih preventivnih dejavnosti;
- število sprejetih kodeksov etičnega ravnanja in vzpostavljenih mehanizmov samoregulacije;
- število obravnavanih kaznivih dejanj in prekrškov z obeležjem sovražnosti (cilj je zmanjšati kriminaliteto ter povečati preiskovanost kaznivih dejanj in prekrškov).

Opis realizacije: realizirano

Ministrstvo za kulturo na področju zmanjševanja javnega spodbujanja sovraštva in nestrpnosti izpostavlja prizadevanja EU za omejevanje zavajajočih informacij na spletu, in sicer samoregulativne ukrepe, ki so jih sprejele velike spletne platforme, vodilna družbena omrežja, oglaševalci in oglaševalska industrija. Kodeks ravnanja⁶ so oktobra 2018 podpisale spletne platforme Facebook, Google in Twitter, Mozilla ter oglaševalci in deli oglaševalske industrije. Microsoft se je pridružil maja 2019, TikTok pa je kodeks podpisal junija 2020.

⁶<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>.

Letno poročilo o izvajanju kodeksa ravnanja (samooocena) je bilo objavljeno oktobra 2019. Poročila o samoooceni navajajo celovita prizadevanja podpisnikov za izpolnitev svojih zavez, kar pomeni napredek glede na razmere pred začetkom veljavnosti kodeksa. Evropska komisija je v letu 2020 objavila študijo (oceno) prvega obdobja (2018–2019) izvajanja kodeksa.⁷

Pomembni poudarki ocene so naslednji:

Kodeksa ravnanja se ne sme opustiti, saj je vzpostavil skupni okvir za boj proti dezinformacijam, ki je prinesel pozitivne rezultate. Kodeks predstavlja prvi in ključni korak v boju proti dezinformacijam ter postavlja Evropsko unijo v vodilni položaj na področju omejevanja razširjanja dezinformacij na svetovnem spletu, ki je pereč mednarodni fenomen. Določene pomanjkljivosti kodeksa se odražajo predvsem v njegovi samoregulativni naravi, neenotnosti izvajanja in nejasnosti glede področja uporabe. Ne glede na to je izvajanje kodeksa treba nadaljevati, njegovo učinkovitost pa bi bilo mogoče okrepiti s skupnim dogovorom o terminologiji in definicijah.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki je bil 5. 3. 2021 vložen v redni zakonodajni postopek, v slovenski pravni red prenaša Direktivo (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere (UL L št. 303 z dne 28. 11. 2018, str. 69–92). Direktiva uvaja strožje določbe o prepovedi spodbujanja nasilja ali sovraštva ter javnega ščuvanja k storitvi terorističnih kaznivih dejanj v televizijskih programih in videih na zahtevo. Ustrezne koregulatorne ukrepe za zaščito uporabnikov pred spodbujanjem nasilja ali sovraštva in vsebinami, ki predstavljajo kazniva dejanja, morajo sprejeti tudi ponudniki storitev platform za izmenjavo videov (YouTube ipd.).

Ministrstvo za kulturo nadalje izpostavlja Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu digitalnih storitev (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES. Predlog uredbe opredeljuje odgovornost ponudnikov posredniških storitev, zlasti spletnih platform, kot so družbeni mediji. Z določitvijo jasnih obveznosti skrbnega pregleda nekaterih posredniških storitev, vključno s postopki obveščanja in ukrepanja (angl. notice-and-action procedures) v zvezi z nezakonito vsebino in možnostjo izpodbijanja odločitev platform (možnost pritožbe), se želi izboljšati varnost uporabnikov na spletu po celotni Evropski uniji ter izboljšati zaščito njihovih temeljnih pravic. Uredba bo harmonizirala pravila o zagotavljanju posredniških storitev na notranjem trgu z namenom, da se vzpostavi varno, predvidljivo in zaupanja vredno spletno okolje. Odgovornost posrednikov predvideva, odvisno od pravnega sistema vsake države članice, da lahko sodni ali upravni organi držav članic ponudnikom posredniških storitev naložijo ukrepanje proti nezakonitim vsebinam.

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije je v letu 2020 prejela eno prijavo glede domnevnega spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti, na podlagi katere pa po uradni dolžnosti ni bil uveden postopek, saj je šlo za prijavo v mediju, za katerega agencija po veljavni zakonodaji nima pristojnosti.

Agencija na spletnem portalu Mipi⁸ objavlja članke, s katerimi ozavešča javnost o problematiki vse bolj razširjenega sovražnega govora v medijih, ki se po dostopnih podatkih Spletnega očesa v daleč največjem obsegu pojavlja na socialnih omrežjih. Portal Mipi je namenjen spodbujanju medijske in informacijske pismenosti in s tem ozaveščanju javnosti o pomenu kritične in premišljene uporabe medijskih vsebin in informacijskih tehnologij, o vplivih delovanja medijev ter razumevanju različnih medijskih sporočil in informacij. Vse to lahko prispeva k veliko bolj premišljeni rabi medijev in socialnih omrežij, kar ima lahko za posledico zmanjšanje širjenja nestrpnosti v družbi. Agencija ima na podlagi delovanja tega portala sklenjena tudi partnerstva z drugimi institucijami ter poobjavlja njihove objave, povezane z medijsko in informacijsko pismenostjo. Tako je partner agencije tudi Spletno oko, ki se

⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/study-assessment-implementation-code-practice-disinformation>.

⁸ <https://www.mipi.si/>.

med drugim ukvarja tudi s spremljanjem pojavov sovražnega govora in s prijavi. Agencija je tako nazadnje poobjavila tudi njihovo poročilo za leto 2019.⁹ Cilj agencije je postati osrednji slovenski portal, ki združuje vse relevantne deležnike, delujoče na področjih medijskega in informacijskega opismenjenja javnosti.

Vrhovno državno tožilstvo je v letu 2020 sodelovalo z mednarodnimi organizacijami, in sicer z Uradom OVSE za demokratične institucije in človekove pravice, Agencijo EU za temeljne pravice (FRA) in Mednarodno zvezo za spomin na holokavst (IHRA). Na pobudo Ministrstva za pravosodje je delovna skupina v okviru organizacije delavnice, predvidene v sodelovanju z ODIHR in FRA, obravnavala vprašanje načina evidentiranja (označevanja spisov) in spremljanja tako motiviranih kaznivih dejanj. Sodelovanje je potekalo tudi s Komisijo za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI), odzvali pa so se tudi na vprašalnik Sveta Evrope glede Konvencije o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njima (vprašalnik GREVIO).

V skladu s sprejeto Politiko pregona so se kazniva dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti iz 297. člena KZ-1 na državnih tožilstvih tudi v letu 2020 obravnavala prednostno. Na obseg kriminalitete javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1 in sorodnih kaznivih dejanj so vplivale posledice epidemije COVID-19 in s tem povezanih ukrepov. Pojav tovrstnih protipravnih ravnanj se je izražal na spletnih omrežjih, povečani sovražnosti proti drugače mislečim oziroma posameznim etičnim skupinam, narodnostim, proti rasni, verski ali etnični pripadnosti, k čemur je pripomogla še večja uporaba svetovnega spleta, na katerem za izjave sporne vsebine ni potrebna neposredna izpostavljenost njihovih avtorjev. Porast je treba iskati tudi v pojavu migrantske krize, ki je v letu poročanja zaradi obstoječe pandemije sicer zamrla, nikakor pa ni izginila. Nezadovoljstvo posameznikov ali skupin zaradi vladnih ukrepov za zajezitev širjenja nalezljive bolezni COVID-19 je preraslo v spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ne samo proti odločevalcem, temveč tudi proti vsem, ki se z njihovimi stališči niso strinjali.

S ciljem specializacije državnih tožilcev, poenotenja tožilske prakse in kaznovalne politike ter boljše usposobljenosti in znanja tožilcev pri obravnavi in pregonu t. i. sovražnega govora je bila že konec leta 2018 na Vrhovnem državnem tožilstvu ustanovljena delovna skupina za obravnavo problematike kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1. Cilj delovne skupine je obravnavati pravnih stališč na generalni ravni, ki lahko pripeljejo do enakih rešitev konkretnih zadev v identičnih primerih, vendar na način, ki mora še vnaprej pomeniti ohranitev odgovornosti in samostojnosti vsakega posameznega državnega tožilca. Skupina je bila aktivna tudi v letu 2020. Na kolegijih se je ukvarjala s pravnimi vprašanji na podlagi primerov iz prakse glede uporabe inkriminacije kaznivega dejanja iz 297. člena KZ-1 in izoblikovala določene okvire za pregon navedenega kaznivega dejanja. Posebej pomembna na tem področju je bila sodba Vrhovnega sodišča RS z opr. št. 65803/2012 z dne 4. 7. 2019. Izpostavljeni so bili tudi kriteriji Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljnjem besedilu: ESČP), ki jih morajo državni tožilci upoštevati za obtožbo sovražnega govora, to je namen osebe, ki se sovražno izraža, kontekst, namen izrazov, lastnosti skupine, ki je tarča takega govora, vpliv in obseg, ki ga je imelo izrečeno mnenje, ter teža in sorazmernost. Poudarek je bil dan posameznim odločitvam ESČP, ki so se izrekale glede »še dopustnega sovražnega govora«, zlasti ko gre za politični govor in javno branjenje stališč, ki tudi šokira in vznemirja. Razprave na kolegijih so se nanašale tudi na možnosti uporabe prekrškovnega prava (konkretno 6., 7. in 20. člen Zakona o varstvu javnega reda in miru) v primerih, ko določene izjave presežejo mejo dopustne svobode izražanja, ne dosežejo pa še meje kaznivega dejanja. Ugotovljeno je bilo, da so drugi mehanizmi, katerih uporaba je ustrežnejša od kazenskega pregona, npr. civilna odgovornost avtorjev sovražnega govora in tudi odgovornost upravljavcev in administratorjev spletnih strani za komentarje pod prispevki, premalokrat izkoriščeni.

Ministrstvo za notranje zadeve – Policija je v letu 2020 obravnavala 92 kaznivih dejanj javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1 in 60 prekrškov vzbujanja nestrpnosti po 20. členu Zakona o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06 in 139/20).

⁹ <https://www.mipi.si/iskalnik/letno-porocilo-prijavne-tocke-spletno-oko-za-letno-2019>.

Gospodarska kriminaliteta pri varovanju finančnih interesov v Republiki Sloveniji in EU

6.4.4.1 Analiza problematike organizatorjev oziroma dejanskih storilcev gospodarskih kaznivih dejanj v povezavi s slamnatimi osebami in neplačujočimi subjekti

Ključne dejavnosti/ukrepi

Problematika dejanskih storilcev je kompleksna in zahtevna. Za sistemski in strokovni pristop je treba predvsem poznati vsebino in celotno širino problema, še prej pa je treba izdelati analizo poslovanja subjektov v Republiki Sloveniji s poudarkom na dejanskih storilcih, slamnatih osebah, davčnih dolžnikih, osebah, ki se kot lastniki ali zakoniti zastopniki pojavljajo v velikem številu družb, ter družbah, ki se ukvarjajo s prodajo družb.

Nosilec:

- **Finančna uprava Republike Slovenije.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo;
- Vrhovno državno tožilstvo.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- izdelana analiza.

Opis realizacije: realizirano

Izdelana analiza je bila 21. 8. 2020 posredovana na pristojna ministrstva (Ministrstvo za finance, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo).

6.4.4.2 Priprava predlogov za spremembo zakonodaje na podlagi izdelane analize o škodljivih praksah pri gospodarskem poslovanju

Ključne dejavnosti/ukrepi

Na podlagi izdelane analize poslovanja se preuči obstoječa zakonodaja in po potrebi predlagajo ustrezne spremembe, ki ne bodo posegale v svobodno gospodarsko pobudo, omejile pa bodo škodljive prakse pri poslovanju gospodarskih družb. Preučiti je treba zakonodajo glede ustanavljanja in prenehanja gospodarskih družb, davčno zakonodajo, zakonodajo glede preprečevanja pranja denarja, nalog in pooblastil pristojnih organov ter prekrškovno in kazensko zakonodajo.

Nosilec:

- **Ministrstvo za finance;**
- **Ministrstvo za pravosodje;**
- **Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.**

Sodelujoči:

- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2020.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- opredelitev do potrebe po zakonskih spremembah in priprava predlogov za spremembo zakonodaje.

Opis realizacije: realizirano

Ministrstvo za finance

Sprejeta zakonodaja:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 91/20 in 2/21 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZPPDFT-1B) v pravni red Republike Slovenije prenaša določbe Direktive 2018/843/EU in odpravlja pomanjkljivosti, ki izhajajo iz pregleda implementacije Direktive 2015/849/EU, ter pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil odbor strokovnjakov pri Svetu Evrope Moneyval.
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvajanju Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 141/06, 46/07, 102/07, 28/09, 101/11, 24/12, 32/12 – ZDavP-2E, 19/13, 45/14, 97/14, 39/15, 40/16, 85/16, 30/17, 37/18, 43/19, 80/19, 106/20 in 200/20) v skladu z davčno zakonodajo omogoča izvajanje Pravilnika o ravnanju z zaupnimi podatki in o načinu varovanja zaupnih podatkov v carinski službi.
- Pravilnik o spremembi in dopolnitvah Pravilnika o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 6/18 in 152/20). ZPPDFT-1 v 57. in 59. členu določa, da dejavnike neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma s pravilnikom določi minister za finance. Direktiva (EU) 2018/843 spreminja oziroma dopolnjuje tudi dejavnike neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma, zato je bilo zaradi uskladitve z direktivo treba spremeniti oziroma dopolniti obstoječ Pravilnik o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma.
- Uredba o seznamu funkcij, ki se v Republiki Sloveniji štejejo kot vidni javni položaj (Uradni list RS, št. 164/20), v pravni red Republike Slovenije prenaša oziroma omogoča izvajanje Direktive (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma.
- Spremembe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 90/07, 76/08, 56/08, 92/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 30/12, 24/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19); v nadaljnjem besedilu: ZDDPO-2). V ZDDPO-2 je bila implementirana Direktiva Sveta (EU) 2016/1164 z dne 12. julija 2016 o določitvi pravil proti praksam izogibanja davkom, ki neposredno vplivajo na delovanje notranjega trga. Navedena direktiva določa pravila za omejitev priznavanja odhodkov za obresti, izstopno obdavčitev, splošno pravilo o preprečevanju zlorab, pravila o nadzorovanih tujih družbah in pravila za obravnavo hibridnih neskladij.
Rezultati: Metodološka priročnika FURS »Transferne cene« in »Davčni inšpekcijski nadzor transference cen«; pripomoček za ugotavljanje stopnje tveganja pri transakcijah s povezanimi osebami.
- Pravilnik o registru ponudnikov storitev menjav med virtualnimi in fiat valutami ter ponudnikov skrbniških denarnic (Uradni list RS, št. 41/21).
Rezultati: Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati sefi in video elektronska identifikacijska sredstva oziroma sredstva, ki omogočajo identifikacijo stranke na podlagi njenih biometričnih značilnosti.

Ministrstvo za pravosodje je pregledalo in proučilo analizo problematike organizatorjev oziroma dejanskih storilcev gospodarskih kaznivih dejanj v povezavi s slamnatimi osebami in neplačujočimi subjekti. Iz analize izhaja, da se v praksi pojavljajo težave predvsem v zvezi s preiskovanjem kaznivih dejanj ponarejanja listin (previsoki dokazni standardi).

Pri davčnih kaznivih dejanjih gre za akcesorno dejanje in Ministrstvo za pravosodje ocenjuje, da je veljavna zakonodaja ustrezno urejena. V tej smeri ni predvideno spreminjanje kataloga kaznivih dejanj glede prikritih preiskovalnih ukrepov, prav tako Ministrstvo za pravosodje ne predvideva nižanja dokaznih standardov za uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov, ker so vezani na odločitve Ustavnega sodišča RS, ki je odločilo, da razlogi za sum niso dovolj.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Izvedeni so bili sestanki, na katerih so si nosilci izmenjali informacije o izdelani analizi in proučeni področni zakonodaji vezani na škodljive prakse pri gospodarskem poslovanju. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je proučilo Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 –

UPB, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21; v nadaljnjem besedilu: ZGD-1) ter poročalo o že izvedenih spremembah navedenega zakona s ciljem omejiti zlorabe na področju ustanavljanja in veriženja gospodarskih družb. Sprejetih je bilo več ukrepov za preprečevanje nepoštenih poslovnih praks pri ustanavljanju, poslovanju in prenehanju pravnih družb. Celovito so bile prenovljene tudi prekrškovne določbe ter pravila računovodenja in revidiranja letnih poročil gospodarskih družb. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo spremlja izvajanje zakona ter se zaveda potrebe po tesnem sodelovanju z registrskimi in nadzornimi organi, ki na terenu zaznavajo kršitve določb ZGD-1 z namenom izmenjave izkušenj in priprave novih dodatnih ukrepov.

Ministrstvo za pravosodje je proučilo analizo problematike organizatorjev oziroma dejanskih storilcev gospodarskih kaznivih dejanj v povezavi s slamnatimi osebami in neplačujočimi subjekti ter v povezavi s tem ustreznost prekrškovne in kazenske zakonodaje. Ocenjujejo, da je veljavna zakonodaja ustrezno urejena in da so potrebne druge aktivnosti za preprečevanje davčnih kaznivih dejanj.

Korupcija in zaščita javnih sredstev

6.5.4.2 Ureditev javnega naročanja v javnem zdravstvu z vključitvijo centralizacije in informatizacije (ter s tem izboljšanje njegove transparentnosti)

Ključne dejavnosti/ukrepi

V zdravstvu je javno naročanje še bolj izpostavljeno, saj je to področje, ki je neposredno povezano z interesi tako družbe kot celote kot tudi posameznikov. Poleg dejanske vrednosti nabav, ki je relativno visoka, vendar bistveno manjša kot na drugih področjih, na primer v energetiki ali obrambi, je ravno človeški dejavnik tisti, ki vpliva na veliko pozornost nabave v zdravstvu: kakšne so dosežene cene za posamezno zdravilo ali medicinski pripomoček, kakšna je kakovost, kako potekajo postopki javnega naročanja, kakšne so morebitne anomalije ali katera so tveganja oziroma pojavi morebitne korupcije. Pregled stanja na tem področju izkazuje, da je treba nekatere elemente dodatno urediti. Aktivnosti vključujejo izvedbo ukrepov za vzpostavitev preglednejšega in učinkovitejšega izvajanja javnega naročanja:

- z delujočo bazo podatkov o cenah zdravil in medicinskih pripomočkov, ki mora biti upravljana tako, da se podatki ves čas posodabljaajo;
- z nadaljevanjem izvajanja skupnega javnega naročanja za tiste predmete, za katere je to strokovno in ekonomsko utemeljeno;
- z uvajanjem standardizacije medicinskih pripomočkov, tako da se pripravijo tehnične specifikacije in enotni tehnični opisi za posamezne skupine medicinskih pripomočkov, ki bodo veljali za vse slovenske bolnišnice;
- s striktnim izvajanjem preverjanja trga pred izvedbo postopkov javnega naročanja, predvsem z namenom zagotovitve objektivnosti in transparentnosti;
- z vzpostavitvijo sistemskih rešitev izvajanja skupnih javnih naročil bolnišnic.

Skupno javno naročanje naj bi bilo oblika javnega naročanja, ki ni nujno na ravni celotne države, ampak je treba spodbuditi bolnišnice, da se povezujejo pri nabavah med seboj glede na dejavnost, ki jo izvajajo, sposobnost nabavnih služb, zahtevnost in ceno posamezne skupine medicinskih pripomočkov.

Nosilec:

- **Ministrstvo za zdravje.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za javno upravo;
- Komisija za preprečevanje korupcije;
- Zavod za zdravstveno zavarovanje;
- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke;
- raziskovalne institucije;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;

- Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- izdelana analiza;
- izdelan predlog sprememb;
- register standardov medicinskotehničnih pripomočkov in opreme;
- centralizacija za tiste predmete, za katere je to potrebno;
- nižje cene.

Opis realizacije: delno realizirano

Spletna aplikacija skupna baza cen (ali Intravizor) je aplikacija, ki omogoča javnim zdravstvenim zavodom (v nadaljnjem besedilu: JZZ) vpogled v cene zdravstvenih materialov in njihovo primerjavo. Podatki o cenah materialov so predvsem v pomoč direktorjem JZZ ter drugim odgovornim osebam za nabavo pri odgovornem in racionalnem odločanju v zvezi z nabavami materiala, pri oblikovanju ocenjene vrednosti posameznega javnega naročila, hkrati pa so tudi odlično pogajalsko izhodišče naročnikov pri izvajanju novih postopkov javnega naročanja. Nosilec projekta je Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, projekt pa je podprlo izreklo tudi Ministrstvo za zdravje. Splošni javnosti in medijem je vpogled v podatke omogočen na zaprosilo. Dolžnost JZZ je, da v bazi preverijo dosežene cene, preden izvedejo postopek javnega naročanja.

V okviru projekta skupnega javnega naročanja v zdravstvu, izvedenega v obdobju 2014–2019, je v letu 2019 (junij, julij, avgust, september) prišlo do izpolnitve oziroma izteka veljavnosti podpisanih okvirnih sporazumov, sklenjenih z izbranimi dobavitelji v okviru nabav plenic, rokavic, katetrov in zdravil. Še pred iztekom okvirnih sporazumov, v marcu 2019, je Ministrstvo za zdravje JZZ obvestilo o izteku pogodb in jih informiralo, da se skupno javno naročanje (v nadaljnjem besedilu: SJN) po izteku pogodb ne bo več izvajalo v organizaciji Ministrstva za javno upravo in Ministrstva za zdravje kot pooblaščenih naročnikov. Na podlagi odločitve Ministrstva za zdravje so bile bolnišnice maja 2019 pozvane, naj se vse do ugotovitve morebitne drugačne in trajnejše rešitve za izvajanje SJN povežejo z drugimi bolnišnicami za izvajanje postopkov SJN. Glede na povratne informacije bolnišnic se večina za izvajanje SJN na način, kot ga je predlagalo Ministrstvo za zdravje, ni odločila. Razlogi za to so (bili) predvsem v tem, da imajo bolnišnice (oziroma so imele) že sklenjene veljavne pogodbe za dobavo zdravil in medicinskih pripomočkov (za dobo dveh let in daljše), nimajo ustreznih kadrovskih virov za vzpostavitev sistema SJN ali pa niso dosegle dogovorov o sodelovanju z drugimi bolnišnicami. Splošna bolnišnica Novo mesto je sprožila več pobud za izvajanje SJN ter se z Splošno bolnišnico Ptuj, Splošno bolnišnico Murska Sobota, Splošno bolnišnico Brežice in Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo Kranj dogovorila za nadaljnje sodelovanje. Navedene bolnišnice so na temo SJN izvedle več sestankov (april–oktober 2019) in opredelile naslednje cilje:

- združitev nabav za nekatera področja za doseganje ekonomije obsega;
- skupen nastop na trgu, kar bi znižalo stroške nabavnega postopka za posamezno bolnišnico;
- doseganje nižjih cen blaga in storitev ob določenem nivoju kakovosti.

Skupaj so uspešno izvedli postopek javnega naročanja za nabavo materiala za oskrbo ran.

Ministrstvo za zdravje je pristopilo tudi k reševanju problematike strokovno tehničnih specifikacij medicinskih pripomočkov kot temeljne vsebinske podlage za izboljšanje stanja na področju javnega naročanja medicinskih pripomočkov ob upoštevanju veljavnih predpisov Evropske unije in predpisov v nastajanju (register MP). Rešitve je treba dobro pretehtati in morajo biti celovite. Digitalno podprte evidence nakupov in zalog ter še zlasti poraba na pacienta so pogoj za transparenten pregled, ki hkrati omogoča načrtovanje potreb oziroma nakupov in nadzor. Pri tem je treba upoštevati majhnost trga v Sloveniji tako pri povpraševanju in tudi ponudbi ter nezainteresiranost ponudnikov iz drugih držav EU za oddajo ponudb. Pri zdravilih je register vzpostavljen – CBZ.SI. Pri zdravilih, financiranih iz javnih sredstev, je regulirana tudi najvišja dovoljena cena. EU register medicinskih pripomočkov se bo šele vzpostavljal, z uveljavitvijo Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o medicinskih pripomočkih, vzporedno se mora vzpostaviti »nacionalni« register MP, ki bo vseboval tudi tehnične specifikacije za posamezen MP.

6.5.4.3 Priprava in uveljavitev sistema usposabljanja zdravstvenega osebja in njegovega financiranja tako, da ne bo tveganj odvisnosti od dobaviteljev, posrednikov in ponudnikov farmacevtskih izdelkov in medicinske opreme

Ključne dejavnosti/ukrepi

Opraviti analizo izobraževanj in strokovnih izpopolnjevanj zdravstvenih poklicev v javnih zavodih z ugotovitvijo vira financiranja ter morebitnih finančnih transakcij prek različnih društev, ki delujejo v zdravstvu.

Nosilec:

- **Ministrstvo za zdravje.**

Sodelujoči:

- Komisija za preprečevanje korupcije;
- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- izdelana analiza;
- izdelan predlog sprememb.

Opis realizacije: delno realizirano

Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije je tudi na pobudo Ministrstva za zdravje pripravilo osnutek Pravilnika o delovanju sklada za donacije in Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju, njegov namen pri tem pa je poenotenje in ureditev tega področja na način, da se zmanjša tveganje vplivanja dobaviteljev, posrednikov in ponudnikov farmacevtskih izdelkov in medicinske opreme na zdravstveno osebje.

Ta naloga ostaja med prednostnimi tudi v naslednjem obdobju.

6.5.4.4 Identifikacija razlogov in okoliščin, ki preprečujejo uveljavljanje odškodninske odgovornosti nadzornikov in uprav javnih in zasebnih gospodarskih družb

Ključne dejavnosti/ukrepi

Pripraviti je treba analizo zakonskih določil, analizo vloženih odškodninskih tožb in očitanih kršitev ter zlasti analizo sodb, ki niso potrdile očitkov tožb. Na podlagi analize je treba predlagati spremembo zakonskih določil o odgovornosti. Ugotovljeni so primeri, da se z vlaganjem odškodninskih tožb proti posameznikom, ki so v preteklosti odločali o kreditih znotraj svojega članstva v kreditnih odborih, čaka do zaključka kazenske zadeve glede istih primerov. Kadar je v odločanje vključenih več oseb, naj bo to uprava družbe, kreditni odbori v bankah ali nadzorni sveti družb, se pojavlja tudi problematika odgovornosti kolektivnih organov. V povezavi s tem obstaja Sklep o skrbnosti članov uprave in članov nadzornega sveta družbe za upravljanje in dokumentaciji o izpolnjevanju pogojev za opravljanje funkcije člana uprave družbe za upravljanje (Uradni list RS, št. 11/16), ki daje članom v primeru glasovanja pravico in obveznost, da zahtevajo vpis nasprotovanja sprejeti odločitvi v zapisnik seje (četrti in šesti odstavek 6. člena navedenega sklepa), s čimer se lahko ugotavlja odgovornost posameznega člana.

Nosilec:

- **Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za finance;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za javno upravo.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- izdelana analiza;
- izdelan predlog ukrepov;
- realizacija načrtovanih ukrepov.

Opis realizacije: delno realizirano

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je organiziralo več sestankov s sodelujočimi akterji, s katerimi je bilo izvedenih več aktivnosti za uresničitev kazalnikov uspešnosti skladno s programom resolucije. Pripravljen je osnutek analize zakonodaje, vezane na identifikacijo razlogov in okoliščin, ki preprečujejo uveljavljanje odškodninske odgovornosti nadzornikov in uprav javnih in zasebnih gospodarskih družb. Glede predlagane analize tožb in sodb se je ugotovilo, da te ne bo enostavno izvesti, saj ministrstvo nima vseh podatkov na razpolago. Hkrati se je ugotovilo, da taka analiza sama po sebi ne bo mogla biti edina podlaga za predloge za spremembo zakonodaje, saj pri gospodarskih družbah obstajajo tudi drugi razlogi (visoki stroški in poraba časa, vpliv na ugled, toženec je brez premoženja, pomanjkanje informacij itd.), zakaj manj uporabljajo možnosti vlaganja odškodninskih tožb. Za sodelovanje na področju javnih gospodarskih družb je ministrstvo zaprosilo tudi Državno odvetništvo, ki bi lahko pomagalo opredeliti težave, s katerimi se soočajo v praksi pri uveljavljanju odškodninske odgovornosti od članov uprave in nadzora javnih gospodarskih družb. Ministrstvo za pravosodje je pripravilo analizo določb Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – UPB, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US, 74/20 – odl. US in 85/20 – odl. US), vezanih na odgovornost posloводства in nadzornega sveta v zvezi s finančnim poslovanjem in upravljanjem tveganj. Ministrstvo za finance je pripravilo analizo določb Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 25/15, 44/16 – ZRPPB, 77/16 – ZCKR, 41/17, 77/18 – ZTFI-1, 22/19 – ZIUJSOL in 44/19 – odl. US), vezanih na ureditev odgovornosti posloводства znotraj kolektivnega organa v bančnem sektorju. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo bo predvsem v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje pregledalo primernost zakonske zaščite posameznikov v primeru upravičenega razkrivanja poslovnih skrivnosti. Po opravljeni celoviti analizi zakonodaje, vloženih odškodninskih tožb in sodb bodo v skladu s cilji resolucije pripravljene predloge ukrepov.

Ogrožanje javnega zdravja

6.6.4.1 Preprečevanje ponarejanja medicinskih izdelkov in podobnih dejanj, ki ogrožajo javno zdravje

Ključne dejavnosti/ukrepi

Aktivnosti bodo usmerjene najprej v dopolnitev pravnih podlag za učinkovito preprečevanje in pregon kaznivih dejanj ponarejanja medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanj, ki ogrožajo javno zdravje. Za uresničitev tega je v Sloveniji treba podpisati, ratificirati in implementirati Konvencijo Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanjih, ki ogrožajo javno zdravje (Konvencija Medicrime), ter ustrezno dopolniti kazenskopravno zakonodajo z določbami, ki bodo omogočale pregon in sankcioniranje ponarejanja medicinskih izdelkov, in sinhronizirati nekatere druge predpise, ki urejajo področje zdravil, carinske službe in odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja itd.

V nadaljevanju bo vzpostavljena medresorska koordinacijska skupina za izvajanje konvencije in predpisov na podlagi nje.

Po podatkih Evropske komisije se je na območju EU močno povečalo število odkritih zdravil, ki so ponarejena, kar zadeva njihovo istovetnost, zgodovino ali vir. Ta zdravila ponavadi vsebujejo sestavine slabše kakovosti ali ponarejene sestavine, ne vsebujejo zdravilnih učinkovin ali vsebujejo sestavine, vključno z zdravilnimi učinkovinami, v napačnih odmerkih, zaradi česar zelo ogrožajo javno zdravje, seveda pa pristojni organi niso preverili njihove kakovosti, varnosti in učinkovitosti. Izkušnje kažejo, da taka ponarejena zdravila do bolnikov ne pridejo samo po nezakonitih poteh, ampak tudi po

zakoniti dobavni verigi. To še zlasti ogroža zdravje ljudi in lahko povzroči, da bolniki izgubijo zaupanje tudi v zakonito dobavno verigo.

Pristojni organ v Sloveniji je pri svojem delu z mednarodnim sodelovanjem že odkril nelegalno trgovino z izdelki, predstavljenimi kot prehranska dopolnila, ki so jim bile namerno dodane nedeklarirane zdravilne učinkovine, kar poveča tveganje za uporabnika, ki je tako zaveden, posledično pa je zaradi tega ogroženo njegovo zdravje.

Tovrstno kriminaliteto je treba zatreti, preden se tako razširi, da bo število teh dejanj začelo ogrožati javno zdravje in s tem tudi življenje kot kazenskopravno varovano dobrino.

Preprečevanje in pregon teh kaznivih dejanj sta izrazito medresorska in zahtevata dobro sodelovanje med pristojnimi organi. Zahtevata tudi programe izobraževanja, ozaveščanja in opolnomočenja vseh deležnikov.

Nosilec:

- **Ministrstvo za zdravje.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za pravosodje;
- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Državno odvetništvo Republike Slovenije.

Rok za izvedbo:

- podpis konvencije v letu 2019;
- konvencija mora biti ratificirana v letu 2019;
- dopolnitev zakonodaje mora biti izvedena v letu 2019;
- preprečevanje in pregon kaznivih dejanj sta stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- ratifikacija konvencije, prilagoditev zakonodaje, preventivni program za preprečevanje tovrstnih kaznivih dejanj;
- vzpostavitev medresorske koordinacije in število srečanj;
- število uspešno izvedenih pregonov tovrstnih kaznivih dejanj;
- število izvedenih izobraževanj in posvetov o tem.

Opis realizacije: *delno realizirano*

Ministrstvo za zdravje je skupaj z več sodelujočimi resorji pristojno za izvedbo programov navedene resolucije v delu, ki se nanaša na ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanjih, ki ogrožajo javno zdravje (Konvencija Medicrime). Konvencija je bila podpisana, ne pa tudi ratificirana. Za učinkovito izvajanje konvencije je treba ustrezno spremeniti kazenskopravno zakonodajo in določbe konvencije ustrezno implementirati v nacionalni pravni red. Sprememba KZ-1 je vsebinsko že pripravljena in bo predvidoma sprejeta v letu 2021. Realizacija ratifikacije bi tako bila mogoča takoj po sprejetju spremembe KZ-1. Ministrstvo za zdravje je zato predlagalo, da se rok za ratifikacijo prestavi v leto 2022.

6.6.4.2 Preprečevanje trgovine s človeškimi organi

Ključne dejavnosti/ukrepi

Za usklajen mednarodni pristop in učinkovito preprečevanje in pregon kaznivih dejanj trgovanja s človeškimi organi je v Sloveniji treba podpisati in ratificirati Konvencijo Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi in ustrezno dopolniti kazenskopravno zakonodajo z določbami, ki bodo inkriminirala vsa dejanja iz te konvencije in sinhronizirati nekatere druge predpise, ki urejajo področje zdravil, carinske službe, odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja, itd., ter izobraževati in ozaveščati vse deležnike.

Sprejetje te konvencije pomeni zgodovinski mejnik v boju proti enemu od zavržnih dejanj. Konvencija je prvi pravni dokument, ki uveljavlja mednarodno dogovorjeno definicijo trgovine s človeškimi organi ter opredeljuje dejavnosti, ki pomenijo trgovanje s človeškimi organi. Z ratifikacijo konvencije se države podpisnice vključijo v boj proti tovrstnemu kriminalu. Konvencija vsebuje določbe za pregon in preprečevanje teh praks ter za zaščito žrtev. Ta instrument dopolnjuje druge pravne okvire, ki že

urejajo nekatere vrste trgovine z ljudmi in organi, ter dodatno pokriva nekaj vrzeli, ki obstajajo in so povezane z zločini v dejavnosti transplantacijske medicine. Trgovanje z organi in trgovina z ljudmi za namen pridobivanja organov za presaditve sta pogosto mednarodni, to pa zahteva usklajen pristop in usklajene nacionalne zakonodaje. Konvencija ponuja edinstveno priložnost, da dosežemo ta cilj z vzpostavitvijo jasnih pravnih norm glede dejanj, ki jih je kot kriminal treba definirati na mednarodni ravni. Da bi se ta pravni instrument izkazal kot resnično učinkovit, sta potrebna skupni pristop h konvenciji in trdno skupno stališče, da se te prakse nikakor ne nadaljujejo in da se izkoreninijo.

Vsebine za ozaveščanje vsebujejo informacije o nevarnostih pri trgovini s človeškimi organi v povezavi z obveščanjem o javnem sistemu v transplantacijski dejavnosti ter prizadevanjih za kakovost delovanja celotnega sistema in posameznih elementov (uvrstitev na čakalni seznam, vodenje seznama, pridobivanje in transport organov, transplantacija in kakovost življenja po njej ter po darovanju organa). Aktivnosti bodo usmerjene v ozaveščanje javnosti o družbenih vidikih darovanja organov in tkiv v Sloveniji, pravicah in dolžnostih ljudi v povezavi z darovanjem in prejemanjem organov ter nevarnostih, ki izhajajo iz tega. Usmerjene bodo tudi v zdravstvenovzgojne aktivnosti o varnem načinu življenja, tudi v povezavi s potovanji v okolja s povečanim tveganjem za tovrstna kazniva dejanja, in ukrepe v primerih nespoštovanja osebnega dostojanstva, nevarnosti za zdravje/življenje v povezavi s trgovanjem s človeškimi organi.

Nosilec:

- **Ministrstvo za zdravje.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za pravosodje;
- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke;
- Zavod Republike Slovenije za presaditve organov in tkiv Slovenija Transplant;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Državno odvetništvo Republike Slovenije;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- podpis konvencije leta 2019;
- konvencija mora biti ratificirana v letu 2019;
- dopolnitev zakonodaje v letu 2019;
- preprečevanje in pregon kaznivih dejanj je stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- ratifikacija konvencije, prilagoditev zakonodaje, preventivni program za preprečevanje tovrstnih kaznivih dejanj;
- vzpostavitev medresorske koordinacije in število srečanj;
- število uspešno izvedenih pregonov tovrstnih kaznivih dejanj;
- število izvedenih izobraževanj, posvetov in publikacij o tem.

Opis realizacije: delno realizirano

Ministrstvo za zdravje je skupaj z več sodelujočimi resorji pristojno za izvedbo programov navedene resolucije v delu, ki se nanaša na ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi. Konvencija je bila podpisana, ne pa tudi ratificirana. Za učinkovito izvajanje konvencije je treba ustrezno spremeniti kazenskoppravno zakonodajo in določbe konvencije ustrezno implementirati v nacionalni pravni red. Sprememba KZ-1 je vsebinsko že pripravljena in bo predvidoma sprejeta v letu 2021. Realizacija ratifikacije bi bila tako mogoča takoj po sprejetju spremembe KZ-1. Ministrstvo za zdravje je zato predlagalo, da se rok za ratifikacijo prestavi v leto 2022.

Informacijska varnost

6.7.4.1 Vzpostavitev nacionalnega sistema informacijske varnosti

Ključne dejavnosti/ukrepi

Razvijati je treba kibernetске zmogljivosti, ki bodo sposobne samostojno in v sodelovanju z drugimi državami varovati komunikacijsko-informacijske sisteme. Vzpostaviti je celovit nacionalni sistem informacijske/kibernetске varnosti ter deležnike v tem sistemu kadrovsko, finančno, strokovno in tehnološko ustrezno okrepiti.

Nosilec:

- **Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov.**¹⁰

Sodelujoči:

- Ministrstvo za javno upravo;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za obrambo;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija.

Rok za izvedbo:

- pristojni nacionalni organa za informacijsko varnost začne z delovanjem najkasneje do 1. januarja 2020;
- stalna dejavnost.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- vzpostavitev delovanja deležnikov (organov) v nacionalnem sistemu informacijske varnosti.

Opis realizacije: realizirano

Osrednjo koordinacijo na področju informacijske varnosti je v letu 2019 izvajal Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov, ki je do začetka delovanja pristojnega nacionalnega organa za informacijsko varnost (v nadaljnjem besedilu: PNO) opravljal njegove naloge skladno z Zakonom o informacijski varnosti (Uradni list RS, št. 30/18, v nadaljnjem besedilu: ZInfV), razen nalog upravnega odločanja in nadzora, ki jih je opravljal ministrstvo, pristojno za informacijsko družbo (drugi odstavek 40. člena ZInfV). Naloge na področju informacijske varnosti je s 1. 1. 2020 v celoti začela opravljati novoustanovljena Uprava Republike Slovenije za informacijsko varnost (v nadaljnjem besedilu: URSIV), ki deluje kot organ v sestavi Ministrstva za javno upravo. Dne 16. 7. 2019 je Vlada Republike Slovenije sprejela sklep, s katerim je ministrstvu dala soglasje k Aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Ministrstvu za javno upravo, Upravi Republike Slovenije za informacijsko varnost. Akt, ki je začel veljati 1. 9. 2019, določa, da URSIV opravlja svoje naloge v naslednjih organizacijskih enotah: Sektorju za skupne zadeve, Sektorju za dvig odpornosti, Sektorju za strateško načrtovanje in krizno odzivanje in Inšpekciji za informacijsko družbo. Novembra 2019 je bil sprejet proračun Republike Slovenije za leti 2020 in 2021, ki je zagotovil sredstva za delovanje URSIV in financiranje Nacionalnega CSIRT, odzivnega centra za obravnavo incidentov s področja varnosti elektronskih omrežij in informacij SI-CERT pri javnem zavodu Akademska in raziskovalna mreža Slovenije. V letu 2020 so bili za URSIV zagotovljeni ustrezni prostori in tehnične zmogljivosti za delovanje. Delati je začela Koordinacijska delovna skupina za kibernetско varnost in odzivanje na kibernetске incidente, ki vključuje predstavnike URSIV, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za notranje zadeve – Policija, Ministrstva za obrambo, Slovenske obveščevalno-varnostne agencije in SI-CERT.

Odzivni centri

V skladu s prvim odstavkom 28. člena ZInfV naloge nacionalnega odzivnega centra za kibernetско varnost opravlja SI-CERT v okviru Akademske in raziskovalne mreže Slovenije. Odzivni center je pristojen tudi za prigrasitev incidentov izvajalcev bistvenih storitev iz sektorjev energija, digitalna infrastruktura, oskrba s pitno vodo in njena distribucija, zdravstvo, promet, bančništvo, infrastruktura finančnega trga, preskrba s hrano in varstvo okolja ter ponudnikov digitalnih storitev. Naloge odzivnega centra za incidente v informacijskih sistemih organov državne uprave opravlja SIGOV-CERT v okviru Ministrstva za javno upravo. Odzivni center je pristojen tudi za prigrasitev incidentov organov državne uprave, ki upravljajo informacijske sisteme in dele omrežja oziroma izvajajo informacijske storitve, nujne za nemoteno delovanje države ali za zagotavljanje nacionalne varnosti.

¹⁰ Pristojni nosilec strategije je od 1. 1. 2020 Uprava Republike Slovenije za informacijsko varnost.

Za zagotavljanje informacijske varnosti v svojih omrežjih in informacijskih sistemih s svojimi zmogljivostmi skrbijo policija, Ministrstvo za obrambo in Slovenska obveščevalno-varnostna agencija.

Izvajalci bistvenih storitev

Na podlagi drugega odstavka 6. člena ZInfV in 6. člena Uredbe o določitvi bistvenih storitev in podrobnejši metodologiji za določitev izvajalcev bistvenih storitev (Uradni list RS, št. 39/19) je Vlada Republike Slovenije oktobra in novembra 2019 ter marca 2020 določila izvajalce bistvenih storitev, ki zagotavljajo storitve, bistvene za ohranitev ključnih družbenih oziroma gospodarskih dejavnost. Zagotavljanje teh storitev mora biti odvisno od omrežij in informacijskih sistemov. Izvajalci bistvenih storitev so dolžni nacionalnemu CSIRT brez nepotrebnega odlašanja priglasiti incidente s pomembnim vplivom na neprekinjeno izvajanje bistvenih storitev, ki jih zagotavljajo.

Organi državne uprave

Na podlagi prvega odstavka 9. člena ZInfV je Vlada Republike Slovenije novembra 2020 določila organe državne uprave iz tretje alineje prvega odstavka 5. člena ZInfV.¹¹

6.7.4.2 Varnost državljanov v kibernetnem prostoru

Ključne dejavnosti/ukrepi

Državljanje je treba seznaniti z nevarnostmi in tveganji v kibernetnem prostoru, z načini za njihovo obvladovanje in s tem povezano odgovornostjo vsakega posameznika za lastno varnost. Ozaveščanje in izobraževanje sta izredno pomembna, saj prispevata k oblikovanju oziroma izboljšanju varnostne kulture uporabnikov kibernetnega prostora. Še naprej je treba zagotavljati izvajanje že obstoječih nacionalnih programov ozaveščanja in izobraževanja (Varni na internetu, Center za varnejši internet (SAFE.SI, TOM telefon, Spletno oko)), jih nadgrajevati, razširiti in z njimi nagovarjati nove ciljne skupine uporabnikov. Vsebine informacijske/kibernetne varnosti je nujno treba sistemsko vključiti v šolski prostor oziroma učno okolje izobraževalnih ustanov na vseh, še zlasti pa na nižjih (osnovno- in srednješolska) ravneh izobraževalnega sistema.

Nosilec:

- **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za javno upravo;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za obrambo;
- Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov.

Rok za izvedbo:

- stalna dejavnost.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število izobraževanj glede informacijske/kibernetne varnosti in kriminalitete;
- število preventivnih programov za preprečevanje kibernetne kriminalitete;
- nadgradnja in širitev obstoječih nacionalnih programov ozaveščanja in izobraževanja;
- vnos vsebin informacijske/kibernetne varnosti v šolski prostor in učno okolje izobraževalnih ustanov.

Opis realizacije: realizirano

Safe.si, ki deluje kot nacionalna točka ozaveščanja o varni in odgovorni rabi interneta, je tudi v letu 2020 izvajala aktivnosti, namenjene spodbujanju zaščite in ozaveščanja otrok ter najstnikov, ki uporabljajo internet in nove spletne tehnologije. Zaradi spremenjenih razmer ob razglašeni epidemiji COVID-19 je bilo izvedenih manj delavnic, se je pa večina delavnic, izvedenih prek spleta, snemala in je bilo veliko več ogledov tudi pozneje, saj je en del posnetkov javno dostopen, drugi pa so bili deljeni le v skupnosti, ki so ji bili namenjeni. Ciljna publika so bili učenci, starši, učitelji, ravnatelji, zaposleni na javnih zavodih, knjižničarji itd.

¹¹ Organi državne uprave, ki upravljajo informacijske sisteme in delijo omrežja oziroma izvajajo informacijske storitve, nujne za nemoteno delovanje države ali za zagotavljanje nacionalne varnosti.

Poleg delavnic je bil izveden tudi štirinajsti spletni tečaj MOST-V (MOOC-V) za učitelje, starše, študente in druge, nato osveženi varnostni MOST za učitelje, študente, starše in tudi širšo publiko. V tečaj je bilo vključenih 500 udeležencev.

Spletni tečaj varne rabe interneta za učence druge in tretje triade osnovne šole (MOST-VO) je orodje za učitelje, ki ga šole redno uporabljajo od februarja 2019, ko je bil pripravljen ob dnevu varne rabe interneta.

Safe.si poroča tudi o pripravah za spletni tečaj varne rabe za srednješolce (MOST-VS). Gostovali so v prispevku o spletnih izzivih v oddaji Svet na Kanalu A ter v oddaji Studio ob 17h na Radiu Slovenija v zvezi s smernicami za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih itd.

V spletnem časopisu za otroke Časoris so redno objavljani prispevke v rubriki za starše in učitelje, v tem obdobju je bilo objavljenih devet prispevkov. Tematike, ki jih članki obravnavajo, so bile raznolike ter niso bile vezane le na izzive, povezane s šolanjem in delom od doma.

Od začetka septembra 2020 so potekali redni sestanki delovne skupine, ki je pripravila smernice o uporabi ekranov pri otrocih. Smernice so namenjene predvsem pediatrom, pa tudi strokovnim delavcem v vrtcih in šolah ter socialnim delavcem in drugim strokovnim delavcem, ki se pri svojem delu redno srečujejo z otroki in mladimi. Smernice so bile dokončno pripravljene, objavljene na spletu in izdane tudi v tiskani obliki v začetku maja. Ob tej priložnosti sta bili pripravljene tudi tiskovna konferenca in hkrati zelo odmevna širša medijska akcija.

Safe.si je koordiniral pripravo zloženke s povzetkom smernic za starše. Izpostavljeni so primeri spletnih konferenc, pri katerih prihaja do deljenja pornografskega gradiva, do žaljenja in nadlegovanja učiteljev in učencev, do nedovoljenega snemanja in do objav posnetkov. Storitvi so bili v večini primerov učenci in dijaki. Safe.si prav tako opaža, da je pouk na daljavo spremenili odnos učencev in dijakov do sošolcev in učiteljev ter da se je pri njih celo poudaril občutek, da njihova dejanja na spletu nimajo posledic za njihovo »resnično življenje«. V zvezi s tem svetujejo in zagotavljajo podporo šolam, učiteljem in drugim šolskim delavcem ter staršem. Prav tako izvajajo namenske delavnice in predavanja.

6.7.4.3 Izboljšanje ravni informacijske/kibernetske varnosti v gospodarstvu

Ključne dejavnosti/ukrepi

Zagotavljanje informacijske/kibernetske varnosti v gospodarstvu je zlasti pomembno v okolju digitalnega podjetništva in industrije, ko so praktično že vsi procesi vsaj informacijsko podprti oziroma vse bolj tudi utemeljeni. Poleg tega je treba spodbujati razvoj, raziskave in inovacije pri informacijski/kibernetski varnosti ter vpeljavo novih tehnologij, potrebnih za dodaten preboj na tem področju. Država mora spodbujati povezovanje akademsko-raziskovalnih institucij in gospodarstva na nacionalni in tudi na mednarodni ravni. Vzporedno je treba izvajati programe ozaveščanja podjetij o tveganjih kibernetskega prostora in varni uporabi informacijsko-telekomunikacijskih tehnologij.

Nosilec:

- **Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov.**¹²

Sodelujoči:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo;
- Ministrstvo za javno upravo;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Rok za izvedbo:

- stalna dejavnost.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

¹² Pristojni nosilec strategije je od 1. 1. 2020 Uprava Republike Slovenije za informacijsko varnost.

- število izobraževanj/ozaveščanj glede informacijske/kibernetske varnosti in kriminalitete;
- število vpeljanih novih tehnologij;
- število inovacij v informacijski/kibernetski varnosti.

Opis realizacije: delno realizirano

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je v sodelovanju z Javnim skladom Republike Slovenije za podjetništvo aprila 2019 objavilo Javni poziv za Vavčer za kibernetsko varnost. Namen in cilj javnega poziva je spodbuditi mikro, mala in srednje velika podjetja s sedežem v Republiki Sloveniji, ki se kot pravne ali fizične osebe ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirane kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki ali zadruga, k zagotavljanju povečanja kibernetske varnosti, s čimer se bo povečala njihova konkurenčnost, dodana vrednost oziroma prihodki od prodaje. Predmet javnega poziva je bil sofinanciranje upravičenih stroškov za sistemski varnostni pregled in/ali vdorni (penetracijski) test. Višina razpisanih sredstev je znašala 1.000.000,00 evra, program pa se bo izvajal vse do leta 2023.

URSIV je že ob ustanavljanju navezal stik z Gospodarsko zbornico Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS). V okviru GZS deluje Združenje za informatiko in telekomunikacije, ki ima vzpostavljeno Sekcijo za kibernetsko varnost (v nadaljnjem besedilu: SeKV), ki je namenjena povezovanju deležnikov na področju kibernetske varnosti (zasebni in javni sektor, univerze, RRI organizacije) in pomoč pri izvedbi razvojnih projektov. V sekciji sodelujejo tudi predstavniki nekaterih državnih organov (Ministrstva za obrambo, Ministrstva za notranje zadeve, policije, Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov in Ministrstva za javno upravo). Sekcija je kot deležnik sodelovala že pri pripravi prve strategije kibernetske varnosti, pa tudi pri pripravi ZInfV. V letu 2018 je uspešno pridobila sofinanciranje za projekt CYBER v okviru Interreg Europe, ki se je izvajal do 31. 1. 2020. Cilj projekta je bil povečati konkurenčnost malih in srednjih podjetij (MSP) v sektorju kibernetske varnosti na podlagi izboljšanih javnih politik s pomočjo identifikacije in izmenjave izkušenj regionalnih partnerjev, ki lahko olajšajo ustvarjanje in rast regionalnih inovacijskih ekosistemov za kibernetsko varnost MSP. Na podlagi rezultatov projekta je SeKV pripravila predloge za novo strategijo kibernetske varnosti, ki bo pripravljena v letu 2021.

Oktobra 2019 je Statistični urad Republike Slovenije objavil sporočilo za javnost »Kibernetska varnost v podjetjih z vsaj 10 zaposlenimi«, v katerem je bil pripravljen pregled, kako podjetja z vsaj 10 zaposlenimi skrbijo za kibernetsko oziroma informacijsko varnost. Na podlagi rezultatov raziskave je URSIV začel načrtovati ukrepe za povišanje ravni kibernetske varnosti v MSP. Zaradi pandemije COVID-19 do izvajanja aktivnosti ni prišlo, so se pa načrti iz leta 2020, skupaj z dopolnitvami na podlagi izkušenj s povečanim obsegom dela od doma, prenesli v leto 2021. URSIV v prihodnje načrtuje precej dodatnih aktivnosti, povezanih z dvigom ravni kibernetske varnosti v gospodarstvu, od priprave vzorčne varnostne dokumentacije in varnostnih ukrepov za organizacije v zasebnem in javnem sektorju, pospešitve pridobivanja novih kadrov s področja kibernetske varnosti do vlaganj v raziskave in razvoj na tem področju. Večina teh aktivnosti se bo sofinancirala s sredstvi iz Načrta za okrevanje in odpornost in iz večletnega finančnega okvira EU.

URSIV se je včlanila v Evropsko organizacijo za kibernetsko varnost (ECISO), kar bo skupaj z nacionalnim kompetenčnim centrom za kibernetsko varnost, katerega vlogo naj bi tudi prevzela, omogočilo lažje povezovanje podjetij in pridobivanje sredstev za raziskave in razvoj na področju kibernetske varnosti.

Z vzpostavitvijo URSIV je ta prevzela polno financiranje Nacionalnega odzivnega centra za kibernetsko varnost SI-CERT, s čimer je bil prvič zagotovljen sistemski vir financiranja. Med pomembnimi uporabniki storitev SI-CERT so tudi MSP. SI-CERT jim pomaga pri odpravi posledic varnostnih incidentov, zelo pomembna pa je tudi njegova vloga na področju ozaveščanja, saj redno izvaja program ozaveščanja najširše slovenske javnosti Varni na internetu, ki vsebuje tudi module namenjene MSP. Septembra 2020 je program prejel največjo nagrado s področja varnosti v Sloveniji »Slovensko veliko nagrado varnosti«, ki se podeljuje izbranim institucijam in posameznikom za njihov inovativni prispevek na področju razvoja in uveljavljanja varnosti.

6.7.4.4 Zatiranje kibernetske kriminalitete

Ključne dejavnosti/ukrepi

Pri zatiranju kibernetске kriminalitete je treba razvijati dodatne zmogljivosti policije in pravosodnih organov. Večjo pozornost je treba nameniti razvoju digitalne forenzike in ustrezni usposobljenosti organov odkrivanja in pregona. Zagotoviti je treba ustrezne zmogljivosti organov odkrivanja in pregona za odkrivanje, preiskovanje in pregon kibernetске kriminalitete ter redno usposabljanje o informacijskih tehnologijah in kibernetски kriminaliteti za organe odkrivanja in pregona.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Vrhovno državno tožilstvo.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število preventivnih programov glede informacijske/kibernetске varnosti;
- število preiskanih kaznivih dejanj kibernetске kriminalitete;
- število mednarodnih kriminalističnih preiskav kibernetске kriminalitete;
- dopolnitev ustrezne zakonodaje.

Opis realizacije: *realizirano*

Policija je tudi v letu 2020 spremljala razmere in novosti na področju kibernetске kriminalitete ter po potrebi obveščala javnost o večjih zaznanih pojavih kaznivih dejanj. Izvedla je šest preventivnih programov na področju kibernetске varnosti. Obravnavanih je bilo 231 kaznivih dejanj kibernetске kriminalitete.

Policija je dejavno sodelovala v štirih mednarodnih kriminalističnih preiskavah, ki jih je vodil oziroma koordiniral Europol ter kjer je sodelovalo več držav članic EU.

Ogroženost Republike Slovenije zaradi radikalizacije, ekstremnega nasilja in terorizma

6.8.4.1 Vzpostavitev celovitega systemskega pristopa omejevanja grožnje terorizma

Ključne dejavnosti/ukrepi

Nadaljuje se celovita ocena ustreznosti nacionalnih protiterorističnih zmogljivosti tako na systemsko strateški kot tudi na operativni ravni, vključujoč zakonodajni, systemski, kadrovski kot tudi tehnološki vidik. Zagotovijo se pogoji za delovanje Medresorske delovne skupine za protiterorizem (v nadaljnjem besedilu: MDS PTR) ter vzpostavi ustrezen sistem, ki bo omogočal učinkovito komunikacijo, koordinacijo in sodelovanje vseh na nacionalni ravni pristojnih deležnikov. Zaradi kompleksnosti teroristične grožnje in obremenjenosti posameznih nosilcev, povezanih z mednarodnimi in domačimi obveznostmi, je kot možna prihodnja oblika delovanja predlagano prihodnje preoblikovanje MDS PTR v (analitični) protiteroristični center, ki bi na enem mestu združeval strokovnjake nosilnih organov.

Nosilec:

- **Medresorska delovna skupina za protiterorizem.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za obrambo;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija;
- Obveščevalno-varnostna služba;
- drugi zainteresirani nacionalni/mednarodni organi ter raziskovalni sektor.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število razprav, predlogov in sistemsko strateških rešitev na ravni MDS PTR;
- izdelana enotna strategija komuniciranja glede terorizma;
- sistemska umestitev protiterorističnega koordinatorskega centra.

Opis realizacije: delno realizirano

MDS PTR Sekretariatu Sveta za nacionalno varnost in Vladi RS zagotavlja predloge in pobude za izboljšanje sistemskega pristopa k omejevanju grožnje terorizma. Z Akcijskim načrtom za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma 2021–2023¹³ se do konca 2021 predvidevajo tudi aktivnosti za izdelavo celovite ocene ustreznosti ureditve protiteroristične koordinacije ter natančna opredelitev vloge, nalog in pristojnosti nosilcev sistema nacionalne varnosti na področju preprečevanja terorizma in nasilnega ekstremizma. Poleg tega se načrtuje tudi opredelitev pristojnosti in nalog nacionalnega koordinatorskega centra za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma ter zagotovitev ustreznega zakonodajnega in institucionalnega okvira za njegovo učinkovito delovanje.

6.8.4.2 Priprava prve nacionalne strategije za preprečevanje terorizma

Ključne dejavnosti/ukrepi

Na nacionalni ravni se nadaljuje razprava o ustrezni obliki nacionalne strategije. V sodelovanju z drugimi nacionalnimi in tujimi organizacijami se identificirajo ključna področja oziroma tveganja, ki bodo zajeta v strategiji. Sledi priprava strategije in akcijskega načrta.

Nosilec:

- **Medresorska delovna skupina za protiterorizem.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za obrambo;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija;
- Obveščevalno-varnostna služba;
- Vrhovno državno tožilstvo.

Rok za izvedbo:

- 31. december 2019.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- oblikovana nacionalna strategija in akcijski načrt.

Opis realizacije: delno realizirano

MDS PTR je v letu 2019 pripravila Nacionalno strategijo za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma, ki jo je Vlada Republike Slovenije sprejela na 53. seji (sklep št. 22100-2/2019/4, 5. 12. 2019). Na isti seji je Vlada Republike Slovenije določila MDS PTR za nosilko priprave akcijskega načrta. Ker MDS PTR do roka (december 2020) ni zaključila priprave akcijskega načrta, je Vladi Republike Slovenije predlagala njegovo podaljšanje. Vlada Republike Slovenije je na 59. seji sprejela sklep, da se rok za pripravo akcijskega načrta podaljša do 15. 4. 2021.

6.8.4.3 Okrepitev delovanja Nacionalne platforme za preprečevanje radikalizacije – RAN

Ključne dejavnosti/ukrepi

Nadaljujeta se identifikacija in postopno vključevanje vseh za preprečevanje radikalizacije, ki vodi v nasilni ekstremizem pristojnih deležnikov na nacionalni ravni. Okrepijo se komunikacija, koordinacija in

¹³ Načrt je v obravnavi pri Sekretariatu Sveta za nacionalno varnost.

sodelovanje sodelujočih deležnikov, zagotovita se ustrezna ozaveščenost in prepoznavanje vloge posameznih deležnikov ter nadaljnjeta oblikovanje in prenos na nacionalni in mednarodni ravni prepoznanih dobrih praks za pravočasno in učinkovito preprečevanje radikalizacije, ki vodi v nasilni ekstremizem. Okrepita se sodelovanje in zastopanje interesov Slovenije v različnih mednarodnih sestavih ter zagotovita ažurno oblikovanje lastnih in implementacija tujih dobrih praks ter obveznosti.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za obrambo;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija;
- Obveščevalno-varnostna služba,
- zainteresirane nevladne organizacije;
- Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede;
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število plenarnih, dvo- in večstranskih zasedanj, ki jih omogoča nacionalna platforma;
- število predlogov in sistemskih rešitev SNAV/SSNAVm;
- število udeležb v relevantnih mednarodnih sestavih.

Opis realizacije: *delno realizirano*

- Plenarnih, dvo- in večstranskih zasedanj, ki jih omogoča nacionalna platforma, zaradi epidemije COVID-19 ni bilo.
- Prav tako ni bilo nobenih predlogov in sistemskih rešitev SNAV/SSNAVm. Aktivnosti so bile usmerjene v pripravo akcijskega načrta.
- Policija je kot nacionalni predstavnik sodelovala na šestih mednarodnih sestavih.

6.8.4.4 Priprava enotne metodologije za izdelavo ocene tveganj in ranljivosti ter teroristične ogroženosti

Ključne dejavnosti/ukrepi

Izdelujejo in zagotavljajo se periodične ocene ogroženosti, pripravi se enotna metodologija za izdelavo ocene teroristične ogroženosti Republike Slovenije, vključno z oceno tveganja in ranljivosti. Poleg tega se pripravi ocena pregleda ukrepov državnih organov ob spremembi stopnje ogroženosti, pripravijo pa se tudi smernice in priporočila glede ukrepov za odzivanje glede na stopnjo ogroženosti.

Nosilec:

- Medresorska delovna skupina za protiterorizem.

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za obrambo;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija;
- Obveščevalno-varnostna služba.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število razprav o neki temi;
- oblikovana enotna metodologija;
- priprava smernic in priporočil glede ukrepov za odzivanje na stopnjo ogroženosti.

Opis realizacije: realizirano

MDS PTR ima že od leta 2004 izdelano metodologijo za pripravo ocene teroristične ogroženosti, ki jo je prenovila leta 2016. MDS PTR prav tako od leta 2004 izdeluje periodične ocene teroristične ogroženosti Republike Slovenije. Za pregled ukrepov državnih organov ob spremembi stopnje ogroženosti je leta 2016 pripravila nabor nezavezujočih ukrepov za odzivanje glede na stopnjo ogroženosti. Akcijski načrt za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma 2021–2023 predvideva nadaljnji razvoj obstoječe metodologije za zbiranje in analiziranje podatkov ter ocenjevanje teroristične ogroženosti in po potrebi njeno nadgradnjo, pripravo enotne metodologije za izdelavo ocene teroristične ogroženosti, vključno z oceno tveganja in ranljivosti, pripravo ocene pregleda ukrepov državnih organov ter pripravo smernic in priporočil glede ukrepov za odzivanje (glede na stopnjo ogroženosti).

6.8.4.5 Strategija/program – uveljavitev interesov Republike Slovenije v sklopu Protiteroristične iniciative držav zahodnega Balkana (Western Balkan Counter Terrorism Initiative – WBCTi)

Ključne dejavnosti/ukrepi

Gostitev sestankov Odbora za integrativno upravljanje notranje varnosti v regiji Zahodni Balkan (WB IISG Board) v okviru Brdo procesa ter predstavljanje načrtov in rezultatov dela IISG procesa v Svetu EU in na njegovih delovnih telesih. Sovodenje WBCTi stebra Integrativnega upravljanja notranje varnosti skupaj z Ženevskim centrom za nadzor nad oboroženimi silami (v nadaljnjem besedilu: DCAF) in Avstrijo. Sodelovanje pri pripravi večletnih načrtov aktivnosti stebra WBCTi, pri pripravi poročil, spremljanju in evalvaciji aktivnosti ter potrebni koordinaciji mednarodnih partnerjev pri izvajanju načrtovanih aktivnosti. Predsedovanje Neformalni delovni skupini WBCTi, ki deluje v okviru Delovne skupine za boj proti terorizmu pri Svetu EU in je namenjena koordinaciji skupine EU partnerjev v WBCTi stebru IISG strukture. Aktivna udeležba na sestankih IISG Podporne skupine s partnerji WBCTi, ki bo vključevala predvidoma 4 sestanke letno z vsemi WBCTi partnerji, redne koordinativne sestanke vodilnih partnerjev v stebru WBCTi in sestanke horizontalne koordinacije z vodilnimi partnerji drugih dveh stebrov IISG. Vodenje in organizacija CTI sestankov ter sodelovanje pri izvajanju operativnih aktivnosti CTI, kjer bo udeležena slovenska policija. Promocija WBCTi in vloge Slovenije oziroma slovenske policije na relevantnih mednarodnih dogodkih.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Vrhovno državno tožilstvo;
- Specializirano državno tožilstvo;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število sestankov procesa Brdo v sestavi Usmerjevalnega odbora na visoki ravni za integrativno upravljanje notranje varnosti IISG HL SC;
- število mednarodnih dogodkov, na katerih je slovenska policija predstavljala WBCTi;
- število razprav, predlogov in sistemsko strateških odločitev oblikovanih na sestankih CTI;
- število razprav, predlogov in sistemsko strateških rešitev, oblikovanih na sestankih WBCTi;
- izvajanje aktivnosti v projektu First Line, ki predstavlja preventivno komponento stebra WBCTi, ter nadaljevanje teh aktivnosti v okviru procesa izgradnje mehanizmov Prevent-Refer-Address (P-R-A) v državah regije zahodni Balkan.

Opis realizacije: delno realizirano

Zaradi razglasitve pandemije je bilo operativno sodelovanje CTi razmeroma omejeno. Policija je sodelovala pri pripravi mapiranja potreb držav Zahodnega Balkana in na sestanku stebra WBCTi, ki je potekal 3. in 4. marca 2020. Potekale so priprave na proces Brdo.

Kazalnik: izvajanje aktivnosti v projektu First Line, ki predstavlja preventivno komponento stebra WBCTi, ter nadaljevanje teh aktivnosti v okviru procesa izgradnje mehanizmov Prevent-Refer-Address (P-R-A) v državah regije zahodni Balkan ni več relevantno. Projekt First Line je bil uspešno zaključen junija 2018.

6.8.4.6 Vodenje regionalne mreže nacionalnih protiterorističnih enot držav zahodnega Balkana (Counter Terrorism Initiative – (CTi))

Ključne dejavnosti/ukrepi

Okrepi in poveča se operativno sodelovanje protiterorističnih enot držav zahodnega Balkana, Avstrije, Češke, Hrvaške, Europol in Interpol. Pripravi se načrt aktivnosti CTi 2018–2020 in njegovo uresničevanje. Izvede se uveljavljanje interesov CTi v sodelovanju z drugimi mednarodnimi in regionalnimi skupinami. Zagotavljajo se operativne aktivnosti za pravočasno odkrivanje novih s terorizmom povezanih tveganj.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za pravosodje;
- Vrhovno državno tožilstvo;
- Specializirano državno tožilstvo;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število operativnih srečanj;
- priprava načrta aktivnosti CTi za obdobje 2018–2020;
- uresničene aktivnosti, opredeljene v načrtu aktivnosti CTi za obdobje 2018–2020;
- identificirane nove potrebe na operativni ravni ter število predlogov, posredovanih v sklopu uresničevanja WBCTi aktivnosti.

Opis realizacije: delno realizirano

- Operativnih srečanj zaradi epidemije COVID-19 ni bilo.
- Izdelan je bil načrt aktivnosti CTi za obdobje 2018–2020.
- Aktivnosti, opredeljene v načrtu aktivnosti CTi za leto 2020, zaradi epidemije COVID-19 niso bile izvedene.
- Ni bilo zaznanih novih potreb in posredovanih predlogov v sklopu uresničevanja aktivnosti WBCTi.

6.8.4.7 Učinkovito črpanje EU-sredstev iz Sklada za notranjo varnost – Policijsko sodelovanje, tveganje in krize (ISF-P) v obdobju 2018–2020

Ključne dejavnosti/ukrepi

Načrtovanje, upravljanje in izvajanje operativnih in sistemskih projektov za učinkovitejše omejevanje in preprečevanje radikalizacije, ki vodita v nasilni ekstremizem na nacionalni ter mednarodni ravni. Podpora mednarodnemu policijskemu sodelovanju v boju zoper terorizem, priprava posvetov, delavnic in strokovnih srečanj z udeležbo EU in tretjih držav na temo preprečevanja radikalizacije, ki vodi v nasilni ekstremizem. Priprava in izvedba ukrepov za učinkovito preprečevanje radikalizacije, ki vodi v nasilni ekstremizem na nacionalni ravni.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Vrhovno državno tožilstvo;
- Specializirano državno tožilstvo;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število delavnic, posvetov, delovnih in operativnih srečanj;
- višina in vrsta EU-sredstev iz sklada za notranjo varnost;
- število in vrsta ukrepov.

Opis realizacije: delno realizirano

- Delavnic, posvetov, delovnih in operativnih srečanj zaradi epidemije COVID-19 ni bilo. Izvedeno je bilo le tridnevno usposabljanje 24 policijskih pogajalcev na temo »Krepitev boja proti terorizmu«.
- Porabljenih je bilo 995,00 evra sredstev EU iz Sklada za notranjo varnost (ISF-P).
- Sprejeti niso bili nobeni ukrepi, saj zaradi epidemije COVID-19 ni bilo srečanj z ostalimi deležniki, ki bi lahko ukrepe, poleg policije, tudi predlagali.

6.8.4.8 Znanstvenoraziskovalno proučevanje radikalizacije, terorizma ter hudih in organiziranih oblik kriminalitete

Ključne dejavnosti/ukrepi

Vključitev univerz in drugih raziskovalnih institucij v znanstvenoraziskovalno spoznavanje pojavnih oblik, vzrokov, dejavnikov, možnih odzivov in dobrih praks pri radikalizaciji, ki vodi v nasilni ekstremizem, terorizem ter hude in organizirane oblike kriminalitete.

Zagotovitev podlage za skupno kandidiranje ene ali več slovenskih raziskovalnih institucij z drugimi državami pri evropskih projektih s tega področja. Spoznavanje pojavnih oblik, vzrokov, dejavnikov, možnih odzivov in dobrih praks. Skupno kandidiranje za evropske projekte.

Nosilec:

- **Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.**

Sodelujoči:

- univerze in raziskovalne institucije;
- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Ministrstvo za zunanje zadeve;
- Ministrstvo za obrambo;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija;
- Obveščevalno-varnostna služba;
- zainteresirane nevladne organizacije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število uspešno izvedenih projektov.

Opis realizacije: realizirano

V letu 2020 je končala delo raziskovalna skupina ciljnega raziskovalnega projekta Radikalizacija in celoviti protiukrepi v Republiki Sloveniji (V5-1735 (B) – iz evidence Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije; v nadaljnjem besedilu: ARRS), ki so jo sestavljali raziskovalci Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru in Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani (Iztok

Prezelj, Branko Lobnikar, Andrej Sotlar, Janja Vuga, Anja Kolak, Kaja Prislan, Maja Modic, Klemen Kocjančič in Anica Ferlin). Raziskovalni projekt sta sofinancirala ARRS in Ministrstvo za notranje zadeve. Na podlagi raziskovalnega projekta sta nastala tudi dva ključna raziskovalna izdelka, in sicer znanstvena monografija z naslovom Radikalizacija v smeri nasilja: temeljni koncepti, izbrani tuji pristopi in primer Slovenije, izdana pri založbi FDV¹⁴, in posebna izdaja Revije Varstvoslovje z znanstvenimi članki. Revija z vsemi članki je prosto dostopna za vse zainteresirane deležnike.¹⁵

Vsi cilji iz zadevne resolucije, povezani s programom 6.8.4.8 Znanstvenoraziskovalno proučevanje radikalizacije, terorizma ter hudih in organiziranih oblik kriminalitete, so realizirani v navedenih publikacijah, zlasti v znanstveni monografiji, ki daje odgovore na vprašanja glede načina preprečevanja radikalizacije, terorizma in drugih hudih oblik kriminalitete.

Raziskovalci so ugotovili, da radikalizacija posameznikov, družbenih skupin in družbe v smeri nasilja postaja vedno večji problem v Evropi. Tudi v Sloveniji na ta pojav nismo več imuni. Raziskovalni rezultati temeljijo na spoznanju, da moramo v Sloveniji začeti bolj sistematično spremljati procese radikalizacije in ekstremizma ter oblikovati vsedružbeno mrežno strukturo, ki združuje državne in nedržavne institucije, ki delujejo v smeri odpravljanja vzrokov za radikalizacijo, identifikacije radikalizacije ter deradikalizacije ranljivih skupin in posameznikov. Nekateri slovenski strateški dokumenti so identificirali radikalizacijo v smeri nasilja, nasilni ekstremizem in terorizem kot ključne varnostne grožnje, ta knjiga pa je korak k proučitvi mogočih pristopov na tem področju.

Raziskovalci so ugotovili, da je radikalizacija, ki vodi v nasilje, kompleksen družbeni pojav, s katerim se lahko učinkoviteje soočimo le s širokim družbeno inkluzivnim pristopom. Vsi ozki pristopi na tem področju bodo vodili samo do parcialnih ali celo neželenih rezultatov.

V okviru projekta je bil analiziran širok spekter državnih in nedržavnih institucij, ki se (lahko) ukvarjajo s spremljanjem radikalizacije in protiukrepi v Republiki Sloveniji. V tem smislu so predstavljeni rezultati intervjujev in fokusnih delavnic s predstavniki šolskega sistema, sistema socialnega varstva, zdravstvenega sistema, varnostnih struktur, sistema za izvrševanje kazenskih sankcij, azilnega sistema, verskih skupnosti in športnega sistema v povezavi z navijaškimi skupinami. Vsaka izmed navedenih institucij je bila proučena po spremenljivkah, kot so zaznavanje radikalizacije, predvideni postopki ob zaznavi radikalizacije, pravne podlage za delovanje v povezavi z radikalizacijo, odgovorni subjekt za spremljanje radikalizacije, usposabljanje, financiranje, sodelovanje z drugimi deležniki in pričakovana vloga v slovenskem modelu spremljanja radikalizacije. Sledi predstavitev analize rezultatov ankete o doveznosti na radikalizacijo na vzorcu študentov Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru v letu 2019. Anketa je pomembna, saj odraža percepcije skupine mladostnikov kot ene najbolj ranljivih skupin na radikalizacijo.

Raziskovalni proces se je kazal v predlogu za oblikovanje celovitega modela RAN Slovenija oziroma celovitega medinstitucionalnega modela za identifikacijo in spremljanje radikalizacije v Sloveniji. V knjigi so analizirane dozdajšnje razprave o okrepitvi omrežja RAN, predstavljen je bil dopolnjeni model P – O – O (prepreči – opozori – odvrni), ki ga je Republika Slovenija lansirala na zahodni Balkan in ki je bil nadgrajen v predlog novega modela RAN v Sloveniji. V modelu so opredeljena splošna načela, določene so udeležene institucije, prav tako je določena struktura na strateški in operativni ravni. Dana so priporočila glede ukrepov na področjih zaznavanja radikalizacije prek vključenih akterjev, v povezavi z določitvijo predvidenih postopkov ob zaznavi radikalizacije, s pravnimi podlagami za identifikacijo in spremljanje radikalizacije, pristojnostmi odgovornih subjektov za spremljanje radikalizacije, z usposabljanjem na področju spremljanja radikalizacije, s financiranjem delovanja na področju spremljanja radikalizacije in z medinstitucionalnim sodelovanjem na tem področju.

¹⁴ <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/zalozba-fdv-radikalizacija-v-smeri-nasilja-temeljni-koncepti-nekateri-tuji-pristopi-in-primer-slovenije>.

¹⁵ <https://www.fvv.um.si/rv/arhiv.html#arhiv/2020-1>.

Ogroženost Republike Slovenije zaradi hudih in organiziranih oblik kriminalitete

6.9.4.1 Izvajanje ukrepov/projektov Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT) znotraj političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega mednarodnega kriminala v obdobju 2018–2021

Ključne dejavnosti/ukrepi

Skupno operativno ukrepanje ter policijsko sodelovanje z državami članicami EU, Europolom in tretjimi državami pri izmenjavi informacij in kriminalistično obveščevalnih informacij. Načrtovanje in izvajanje skupnih policijskih aktivnosti za odkrivanje in preprečevanje delovanja organiziranih kriminalnih združb, ki se ukvarjajo s prepovedanimi drogami, strelnim orožjem, nezakonitimi migracijami, trgovino z ljudmi, premoženjskimi kaznivimi dejanji, goljufijami z udeležbo neplačujočih gospodarskih subjektov, davčnimi utajami pri trošarinah, ponaredki, pranjem denarja in kibernetško kriminaliteto.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Vrhovno državno tožilstvo;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Ministrstvo za pravosodje.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število EMPACT-projektov, v katerih sodeluje Republika Slovenija;
- število skupnih mednarodnih policijskih preiskav;
- število skupnih aktivnosti Policije in Finančne uprave Republike Slovenije.

Opis realizacije: realizirano

Policija je v okviru političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega mednarodnega kriminala sodelovala z državami članicami EU in Europolom pri izmenjavi informacij ter načrtovanju skupnih dejavnosti v desetih projektih EMPACT. Dejavno je sodelovala v 46 mednarodnih policijskih preiskavah. Izvedene so bile štiri skupne aktivnosti policije in Finančne uprave Republike Slovenije v okviru projekta EMPACT za odkrivanje in preiskovanje goljufij z udeležbo neplačujočih gospodarskih subjektov.

6.9.4.2 Učinkovito črpanje evropskih sredstev iz Sklada za notranjo varnost (ISF-P) v obdobju 2018–2022

Ključne dejavnosti/ukrepi

Načrtovanje, upravljanje in izvajanje operativnih projektov (izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov, podpora mednarodnemu policijskemu sodelovanju v boju proti kriminalu in terorizmu), projektov za zagotovitev informacijsko-telekomunikacijske in druge materialno-tehnične podpore enotam kriminalistične policije ter usposabljanja in izpopolnjevanja, ki se financirajo iz Sklada za notranjo varnost (ISF-P), ki je osredotočen na policijsko sodelovanje, preprečevanje kriminala in boj proti hudim in organiziranim oblikam čezmejnega kriminala.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Vrhovno državno tožilstvo.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- delež izvedenih projektov znotraj nacionalnega cilja »Preprečevanje kriminala in boj proti njemu (ISF-P.SO5)« glede na število načrtovanih v veljavnem Akcijskem načrtu za črpanje sredstev Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Sklada za notranjo varnost;
- delež porabljenih EU-sredstev za izvedbo projektov znotraj nacionalnega cilja »Preprečevanje kriminala in boj proti njemu (ISF-P.SO5)« glede na načrtovana sredstva v veljavnem Akcijskem načrtu za črpanje sredstev Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Sklada za notranjo varnost.

Opis realizacije: realizirano

- 93-odstotni delež izvedenih projektov;
- 68-odstotni delež porabljenih EU sredstev.

6.9.4.3 Reorganizacija kriminalistične policije

Ključne dejavnosti/ukrepi

Organizacijsko strukturo in delovne procese kriminalistične policije na državni in regionalni ravni je treba spremeniti na podlagi organizacijske, normativne in kadrovske reforme, ki bo omogočila učinkovito in uspešno preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje hudih ter organiziranih oblik kriminalitete.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za javno upravo;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Vrhovno državno tožilstvo.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- priprava projekta konceptualnih sprememb organizacije in dela kriminalistične policije na državni in regionalni ravni;
- izvedena reorganizacija kriminalistične policije.

Opis realizacije: delno realizirano

V skladu z usmeritvami in obveznimi navodili ministra je policija ustanovila delovno skupino za proučitev pravnih podlag, ki se nanašajo na organiziranost in delo Nacionalnega preiskovalnega urada (v nadaljnjem besedilu: NPU), z nalogo, da preveri zakonske in podzakonske predpise ter interne akte policije, ki opredeljujejo organizacijo in delo NPU, ter poda predlog njihovih sprememb če je to potrebno. Delovna skupina je v poročilu ugotovila, da je NPU notranje organizacijska enota Uprave kriminalistične policije Generalne policijske uprave (v nadaljnjem besedilu: UKP GPU), direktor NPU je organizacijsko in strokovno odgovoren direktorju UKP GPU, imenuje in razrešuje pa ga generalni direktor policije.

Zaradi tega je bil spremenjen 78. člen Akta o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in nazivih v policiji. Po zdaj veljavnem členu je direktor NPU organizacijsko in strokovno odgovoren direktorju UKP GPU, NPU pa je organizacijska enota UKP GPU.

Konceptualne spremembe organizacije in dela kriminalistične policije na regionalni ravni niso bile pripravljene.

6.9.4.4 Izboljšanje strokovne usposobljenosti preiskovalcev v enotah za odkrivanje in preiskovanje gospodarske kriminalitete ter zmanjšanje fluktuacije človeških virov v teh enotah

Ključne dejavnosti/ukrepi

Izvedba osnovnih in specialističnih usposabljanj (skupne oblike) za izboljšanje strokovne usposobljenosti preiskovalcev na državni, regionalni in lokalni ravni. Zagotoviti je treba udeležbo

preiskovalcev na usposabljanjih (individualne oblike) forenzičnega računovodstva, notranje revizije in ocenjevanja vrednosti podjetij. Vzdrževanje ustreznega števila zaposlenih z aktivnim zaposlovanjem.

Nosilec:

- **Ministrstvo za notranje zadeve – Policija.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Vrhovno državno tožilstvo;
- Univerza v Ljubljani;
- Univerza v Mariboru.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število izvedenih usposabljanj in izpopolnjevanj;
- število usposobljenih preiskovalcev;
- število novozaposlenih v enotah za odkrivanje in preiskovanje gospodarske kriminalitete.

Opis realizacije: delno realizirano

V letu 2020 je bilo izvedenih šest usposabljanj, ki so se financirala prek Nacionalnega programa za črpanje sredstev EU iz Sklada za notranjo varnost (ISF-P). Udeleženci so pridobili znanja s področij bančništva, forenzičnega računovodstva, branja bilanc, poslovnih goljufij in javnih naročil.

Načrtovana štiri skupinska usposabljanja zaradi epidemije COVID-19 niso bila izvedena. Na izvedenih usposabljanjih in izpopolnjevanjih je bilo usposobljenih 71 preiskovalcev.

V enotah za odkrivanje in preiskovanje gospodarske kriminalitete se je v letu 2020 zaposlilo 20 javnih uslužbencev. Trend fluktuacije zaposlovanja v teh enotah je bil v letu 2020 negativen, saj je enote zapustilo 23 javnih uslužbencev.

6.9.4.5 Učinkovito izvajanje akcijskega načrta EU za boj proti nezakoniti trgovini z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami

Ključne dejavnosti/ukrepi

Posebna oblika organiziranega okoljskega kriminala je povezana s prostoživečimi vrstami. Nezakonita trgovina s prostoživečimi vrstami je posebno privlačna, saj je zelo donosna. V večini držav je v primerjavi z drugimi oblikami kriminala precej nizko na prednostni lestvici kaznivih dejanj, zato je možnost, da bodo storilci odkriti in kaznovani, majhna. V Sloveniji od leta 2002 deluje Medresorska delovna skupina za preprečevanje nezakonite trgovine z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, ki vključuje predstavnike policije, carine, inšpekcije in upravne organe Ministrstva za okolje in prostor. V skladu z akcijskim načrtom EU bo poudarek na krepitvi zmogljivosti v državah članicah EU in tretjih državah za skupni boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami, predvsem na (1) boljši uporabi obstoječih virov, izboljšanju sodelovanja med vsemi akterji, učinkovitejši rabi obstoječih orodij in politik ter dobrem medsektorskem povezovanju in usklajevanju, obveščanju in pretoku podatkov (izboljšati je treba poznavanje primerov nezakonite trgovine s prostoživečimi vrstami in usposabljanje nadzornih organov); (2) vključitvi širšega pomena ohranjanja biotske raznovrstnosti, vlogi Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES) ter povezovanju z drugimi biodiverzitetnimi konvencijami; (3) vključevanju držav članic pri izvajanju aktivnosti na nacionalni ravni, skladno z njihovimi kapacitetami, vendar z doseganjem ciljev do leta 2020; (4) vključevanju pomena ohranjanja prostoživečih vrst in problematike nezakonite trgovine z njimi v ozaveščanje in seznanjanje tako strokovne kot širše javnosti; izboljšanju ozaveščenosti strokovnjakov za organizirani kriminal, kibernetško kriminaliteto in pranje denarja; (5) zagotavljanju, da zakonodaja o organiziranem kriminalu zajema tudi nezakonito trgovino s prostoživečimi vrstami, ter omogočanju primerne kaznovanja kršiteljev.

Nosilec:

- **Ministrstvo za okolje in prostor.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;

- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor;
- Agencija Republike Slovenije za okolje;
- Vrhovno državno tožilstvo.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število izvedenih usposabljanj in izpopolnjevanj/število usposobljenih;
- število mednarodnih akcij;
- število primerov v sodni obravnavi.

Opis realizacije: realizirano

Leto 2020 je minilo v spremenjenih okoliščinah zaradi ukrepov za omejevanje epidemije COVID-19, zato je bila večina izobraževanj in delavnic preklicanih ter prestavljenih v leto 2021.

Predstavniki Ministrstva za okolje in prostor so se udeležili naslednjih usposabljanj oziroma izobraževanj:

- Seminar First Member State and stakeholder meeting on better implementation of the Zoos Directive (živalski vrtovi): dva inšpektorja za okolje sta se od 2. do 5. novembra 2020 udeležila spletnega predavanja, na katerem je bila med drugim predstavljena tako imenovana »Direktiva Zoos«, ena sekcija je bila posebej namenjena inšpekcijskemu nadzoru;
- Javne predstavitve osnutka Prednostnega okvira ukrepanja za Slovenijo se je 23. januarja 2020 udeležila predstavnica Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor. Prednostni okvir ukrepanja za Slovenijo (PAF) je dokument, s katerim se v enotnem formatu države članice Evropske unije ocenijo potrebna sredstva za financiranje Nature 2000 iz finančnih instrumentov EU. V skladu s cilji Direktive EU o habitatih, na kateri (poleg Direktive o pticah) temelji omrežje Natura 2000, je namen ukrepov, ki se opredelijo v prednostnem okviru ukrepanja, predvsem »vzdrževati in obnoviti ugodno stanje ohranjenosti naravnih habitatov in vrst, pomembnih za EU, pri tem pa upoštevati gospodarske, družbene in kulturne potrebe ter regionalne in lokalne značilnosti«;
- Agencija Republike Slovenije za okolje je 20. 11. 2020 izvedla predavanje za študente Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani z naslovom Predpisi s področja varstva ogroženih živalskih vrst.

Predstavniki policije so se udeležili videokonference INTERPOL's 31st online Wildlife Crime Working Group meeting, izvedene 25. 11. 2020.

Medresorska delovna skupina za preprečevanje nezakonite trgovine z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, ki deluje na nacionalni ravni za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi, koordinira tudi izvajanje akcijskega načrta EU za boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami (EUAP). Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z ostalimi deležniki pripravilo redno letno poročilo o nezakoniti trgovini z ogroženimi vrstami ter ga posredovalo na Evropsko komisijo in na Sekretariat konvencije CITES. Zaradi epidemije COVID-19 so nekatere načrtovane aktivnosti medresorske delovne skupine v jesenskem času (usposabljanje nadzornih služb) odpadle oziroma so bile preložene.

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor je v letu 2020 izvedel Akcijo nadzora nezakonitega lova in nezakonitega zadrževanja prostoživečih ptic v ujetništvu. V letu 2020 je bilo uvedenih 42 inšpekcijskih postopkov.

Nadzor nad trgovino z zavarovanimi vrstami je Finančna uprava Republike Slovenije izvajala v okviru rednega dela oddelkov za carinjenje in mobilnih oddelkov, v katerih je bilo v petih primerih zaseženih skupaj 37 osebkov CITES. Od tega je bil en zaseg (dve posodici kaviarja) v okviru nadzora mobilnih oddelkov Finančne uprave Republike Slovenije, ki so pri svojem delu obravnavali še štiri primere tihotapljenja večjega števila primerkov drugih živalskih in rastlinskih vrst, ki pa ne spadajo med

zavarovane vrste, kar kaže na nezakonito trgovino tudi z drugimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, ki prihajajo v EU predvsem s področja vzhodnoevropskih držav.

Policija je v letu 2020 obravnavala 17 sumov storitve kaznivih dejanj nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami. V navedenih primerih je podala 12 kazenskih ovadb na pristojno državno tožilstvo. V letu 2020 so obravnavali posamezne prijave Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DOPPS), kjer so posamezniki lovili in zadrževali ptice v ujetništvu. Prav tako je policija obravnavala več primerov nezakonitega odstrela volkov. Sestali so se s predstavniki DOPPS in obravnavali tematiko glede lova ptic, tihotapljenja in njihove prodaje med Slovenijo in Črno goro ter obročkovalcev, ki nezakonito lovijo in zadržujejo ptice ter jih prodajajo.

6.9.4.6 Učinkovito izvajanje akcijskega načrta EU za boj proti nezakoniti trgovini z odpadki

Ključne dejavnosti/ukrepi

Krepitev zmogljivosti za skupni boj proti nezakoniti trgovini z odpadki, še zlasti odpadni električni in elektronski opremi, ter drugimi odpadki, ki vsebujejo okolju škodljive snovi, in tudi odpadki iz plastike, kjer je prišlo do prepovedi izvoza plastičnih odpadkov na Kitajsko. Kitajska je tudi za naslednja leta napovedala še dodatne prepovedi uvoza odpadkov, ki se bodo nanašale na mešanice kovinskih odpadkov, jekla, odpadkov, ki vsebujejo titan in lesnih odpadkov. Po vzoru Kitajske se vse več držav jugovzhodne Azije odloča za omejitve oziroma prepoved uvoza »zelenih« odpadkov, predvsem odpadne plastike. Izboljšati je treba poznavanje vzrokov in primerov nezakonite trgovine. V ta namen je na državni ravni treba določiti sodelujoče organe in organizacije ter pripraviti ustrezno strategijo tega področja.

Nosilec:

- **Ministrstvo za okolje in prostor.**

Sodelujoči:

- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Ministrstvo za pravosodje;
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor;
- Agencija Republike Slovenije za okolje;
- Vrhovno državno tožilstvo;
- univerze in raziskovalne institucije.

Rok za izvedbo:

- stalna naloga.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- število izvedenih usposabljanj in izpopolnjevanj/število usposobljenih;
- število mednarodnih akcij;
- število primerov v sodni obravnavi.

Opis realizacije: realizirano

Število izvedenih usposabljanj in izpopolnjevanj/število usposobljenih

10. decembra 2020 je bilo za uslužbenke Inšpekcije za okolje in naravo izvedeno poldnevno izobraževanje na temo sprememb Baselske konvencije na področju pošiljanja odpadne plastike. Udeležencem so bile predstavljene spremembe zakonodaje konvencije in tudi Uredbe št. 1013/2006 o pošiljkah odpadkov, osnutek tehničnih smernic, ki jih je pripravila Evropska komisija, posamezni primeri pošiljanja odpadne plastike, režimi uvoza in izvoza po spremembi kod za odpadno plastiko ter pričakovane posledice sprememb.

V letu 2020 je zaradi pandemije COVID-19 odpadlo in bilo v leto 2021 prestavljeno izobraževanje v okviru projekta Waste Force na temo inšpekcijskih nadzorov čezmejnih pošiljk odpadkov v pristaniščih, katerega naj bi se udeležilo več kot 50 predstavnikov iz 20 držav. Prav tako je bilo zaradi istega razloga odpovedano redno letno izobraževanje predstavnikov Inšpektorata za okolje in prostor, Finančne uprave Republike Slovenije in policije, načrtovano v novembru 2020.

Število mednarodnih akcij

V letu 2020 je bilo v sklopu projektov DEMETER VI in SWEAP ter akcije RETROVIRUS v organizaciji Europolu izvedenih 61 skupnih akcij nadzora na avtocestnih počivališčih, mejnih prehodih, železniški ranžirni postaji Ljubljana Zalog in v pristanišču Koper. Akcije so potekale skladno z dogovori z drugimi predstavniki nadzornih organov (policija in Finančna uprava Republike Slovenije).

Akcije na avtocestnih počivališčih so potekale z izločanjem tovornih vozil iz prometa oziroma s preusmeritvijo prometa tovornih vozil prek počivališč. Na mejnih prehodih s Hrvaško in v pristanišču Koper so bili pregledi izvedeni na podlagi podatkov iz carinskih dokumentov. Pregledanih je bilo prek 2.500 tovornih vozil, kontejnerjev in vagonov, v 450 primerih je šlo za prevoz odpadkov prek meja, odkritih je bilo 13 nezakonitih pošiljk odpadkov, v drugih primerih večji nepravilnosti ni bilo ugotovljenih. Poleg odkritih nezakonitih pošiljk odpadkov v sklopu skupnih akcij nadzora so predstavniki Finančne uprave Republike Slovenije v sklopu svojih nadzorov odkrili večje število nezakonitih pošiljk odpadkov. Inšpektorji za okolje so opravili tudi večje število inšpekcijskih pregledov v podjetjih, ki izvajajo ravnanje z odpadki.

Podobno kot pretekla leta je bil cilj ugotoviti pozitivni učinek rednih pregledov in koordiniranih akcij. Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi organi je potekalo predvsem v okviru akcij nadzora, ki jih pripravljajo regijske koordinacije in Inšpekcijski svet, ter po potrebi pri izvajanju rednih nadzorov. Ugotavlja se, da se stanje na tem področju izboljšuje z večjim številom izvedenih nadzorov.

Število primerov v sodni obravnavi

Skupno je bilo odkritih več kot 30 nezakonitih pošiljk, v vseh primerih so uvedeni prekrškovni postopki oziroma je policija podala kazenske ovadbe na tožilstvo.

Boj proti ekološki kriminaliteti je ena glavnih nalog nadzornih organov, predvsem je zelo pomembno medsebojno sodelovanje, na primer izmenjava informacij in znanj na skupnih izobraževanjih, sodelovanje v skupnih nadzorih itd. Sodelovanje poteka na neformalni ravni oziroma je lahko formalizirano s podpisanimi sporazumi o sodelovanju.

6.9.4.7 Vzpostavitev učinkovitih mehanizmov začasnega zavarovanja in odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, in premoženja nezakonitega izvora ter njegove hrambe in upravljanja

Ključne dejavnosti/ukrepi

Ustanovi se medresorska delovna skupina pod vodstvom Ministrstva za pravosodje, ki pripravi predlog zakonodajnih sprememb, na podlagi katerih se ustanovi multidisciplinarni urad oziroma drug funkcionalno samostojen organ za izvajanje opisanih nalog, s katerim se omogoča učinkovit odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, in premoženja nezakonitega izvora (ARO) ter učinkovita hramba in upravljanje z zavarovanim in odvzetim premoženjem (AMO). Ta delovna skupina tudi analizira možnosti za izboljšanje zakonodaje na področju odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, in premoženja nezakonitega izvora.

Nosilec:

- **Ministrstvo za pravosodje.**

Sodelujoči:

- Vrhovno državo tožilstvo;
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije;
- Ministrstvo za notranje zadeve – Policija;
- Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- Komisija za preprečevanje korupcije;
- Finančna uprava Republike Slovenije;
- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije;
- Slovenski državni holding;
- Agencija za upravljanje kapitalskih naložb,
- Javni nepremičninski sklad Republike Slovenije.

Rok za izvedbo:

- pravne podlage za ustanovitev ARO in AMO do 31. januarja 2021;
- predlog drugih sprememb do 31. januarja 2022.

Kazalniki za merjenje uspešnosti:

- izdelana analiza izboljšanja zakonodaje;
- izdelan predlog zakonodajnih sprememb.

Opis realizacije: delno realizirano

Ministrstvo za pravosodje je 27. 11.2020 organiziralo sestanek takratne ministrice za pravosodje mag. Lilijane Kozlovič z ministrom za finance mag. Andrejem Širceljem in generalnim državnim tožilcem Dragom Šketo glede možnosti za oblikovanje in umestitev organizacijske enote za upravljanje z zaseženim, začasno zavarovanim in odvzetim premoženjem po Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – UPB, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153,154, 22/19, 55/20 – odl. US, 89/20 – odl. US, 191/20 – odl. US, 200/20 in 105/21 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZKP) in Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/11, 25/14 in 53/18 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZOPNI) (AMO) ter za iskanje in sledenje protipravne premoženjske koristi in nezakonito pridobljenega premoženja (ARO).

V skladu z dogovorom na sestanku je Ministrstvo za pravosodje z dopisom 3. 12. 2020 zaprosilo organe in organizacije s pristojnostmi na področju sledenja, iskanja, začasnega zavarovanja in odvzema ter hrambe zaseženega, začasnega zavarovanega in odvzetega premoženja za podatke o postopkih ter o premoženju v njihovi hrambi in stroških hrambe. Po prejemu in pregledu podatkov je bilo pripravljeno vladno gradivo s predlogom organizacijske umestitve ARO in AMO ter nadaljnjih aktivnosti za ureditev obravnavanega vprašanja. Dne 12. 5. 2021 je bilo poslano v medresorsko in strokovno usklajevanje, ki še poteka.

Že v času delovanja Medresorske delovne skupine za pripravo ukrepov za bolj učinkovito hrambo in upravljanje z zaseženim premoženjem po ZKP in ZOPNI, ustanovljene s sklepom Vlade RS št. 01203-7/2015/3 z dne 5. 3. 2015, je bilo ugotovljeno, da ni soglasja med deležniki za umestitev centralnega organa ARO/AMO, kar se ponovno odraža tudi v do zdaj prejetih stališčih v okviru medresorskega in strokovnega usklajevanja.